Załącznik nr 1
do uchwały nr XXXV/199/2026
Rady Gminy Budry
z dnia 16 listopada 2026 r.

LOKALNY PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH GMINY BUDRY NA LATA 2026-2029

Spis treści

WSTĘP

I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

WNIOSKI Z DIAGNOZY

1.1 Diagnoza i potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych

1.2 Diagnoza i potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami

1.3 Diagnoza i potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością

1.4 Diagnoza i potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego

1.5 Diagnoza i potrzeby w obszarze wsparcia dziecka i rodziny

II. CZĘŚĆ OPERACYJNA

2.1 Deinstytucjonalizacja wsparcia osób z ograniczoną sprawnością, seniorów, osób z niepełnosprawnościami

2.2 Deinstytucjonalizacja w obszarze wsparcia rodzin dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnością osób w kryzysie zdrowia psychicznego

2.3 Zasady monitorowania działań Planu

Załącznik: Lista usług społecznych

Wstęp

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Budry na lata 2026–2029 stanowi dokument operacyjny wyznaczający kierunki rozwoju lokalnej polityki społecznej w oparciu o potrzeby mieszkańców, potencjał instytucjonalny gminy oraz współczesne standardy organizowania wsparcia społecznego.

Istotą procesu deinstytucjonalizacji jest stopniowe przechodzenie od pomocy świadczonej w formach całodobowych, izolujących lub oddalonych od środowiska życia mieszkańców, do usług realizowanych możliwie najbliżej miejsca zamieszkania, w społeczności lokalnej, z poszanowaniem godności, autonomii i prawa do samodzielnego życia.

Plan został przygotowany jako odpowiedź na zmiany demograficzne, społeczne i ekonomiczne obserwowane na terenie gminy Budry. Malejąca liczba mieszkańców, starzenie się populacji, rosnące potrzeby opiekuńcze seniorów, potrzeby rodzin wychowujących dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, a także konieczność wzmacniania usług dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym powodują potrzebę uporządkowanego i długofalowego planowania działań społecznych. Jednocześnie gmina dysponuje cennym kapitałem lokalnym: aktywnością instytucji samorządowych, zasobami szkół, biblioteki, Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacji pozarządowych, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych oraz partnerów powiatowych. Zadaniem Planu jest połączenie tych zasobów w spójny system usług społecznych.

Dokument pozostaje zgodny z kierunkami wyznaczonymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz krajowe dokumenty strategiczne, w szczególności ze Strategią Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), która zakłada rozwój usług środowiskowych, wspieranie rodzin, wzmacnianie samodzielności osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, usług opiekuńczych, asystenckich i sąsiedzkich oraz współpracę międzysektorową. Plan wpisuje się również w założenia regionalne województwa warmińsko-mazurskiego dotyczące deinstytucjonalizacji usług społecznych, rozwoju ekonomii społecznej oraz zwiększania dostępności usług w małych gminach wiejskich.

Celem głównym Lokalnego Planu jest stworzenie zintegrowanego, dostępnego i efektywnego systemu usług społecznych w gminie Budry, opartego na środowisku lokalnym i odpowiadającego na realne potrzeby mieszkańców. Cel ten będzie realizowany poprzez rozwijanie usług profilaktycznych, wspierających i interwencyjnych, ograniczanie konieczności kierowania mieszkańców do placówek całodobowych oraz wzmacnianie samodzielności osób i rodzin.

Plan obejmuje pięć kluczowych obszarów usług społecznych:

1. seniorzy i osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
2. osoby z niepełnosprawnościami,
3. osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością,
4. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego,
5. rodziny z dziećmi, w tym rodziny wychowujące dzieci z niepełnosprawnościami oraz system pieczy zastępczej.

W każdym z tych obszarów zaplanowano działania służące zwiększeniu dostępności usług lokalnych, poprawie jakości życia mieszkańców oraz skuteczniejszemu wykorzystaniu środków publicznych.

Struktura dokumentu obejmuje: diagnozę sytuacji społecznej gminy, analizę zasobów i istniejących usług, wnioski z diagnozy, cele operacyjne, planowane kierunki działań, wskaźniki realizacji, partnerów wdrażających oraz system monitorowania. Takie podejście pozwala traktować Plan nie jako dokument deklaratywny, lecz praktyczne narzędzie zarządzania lokalną polityką społeczną.

Oczekiwanym efektem realizacji Planu będzie wzrost liczby usług świadczonych w miejscu zamieszkania mieszkańców, większa samodzielność seniorów i osób z niepełnosprawnościami, lepsze wsparcie rodzin, ograniczenie kosztów pieczy instytucjonalnej i pobytów całodobowych, rozwój współpracy samorządu z organizacjami społecznymi oraz podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Budry.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Budry na lata 2026–2029 jest zatem odpowiedzią na aktualne wyzwania społeczne oraz inwestycją nowoczesną, bliską mieszkańcom i solidarną wspólnotę lokalną.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Wnioski z diagnozy

Analiza danych demograficznych i społecznych wskazuje, że gmina Budry funkcjonuje w warunkach systematycznego spadku liczby mieszkańców. W latach 2021–2025 liczba ludności zmniejszyła się z 2.852 do 2.668 osób, czyli o 184 mieszkańców (spadek o 6,45%). Oznacza to postępujące wyludnianie gminy, typowe dla obszarów wiejskich, co wpływa zarówno na rynek pracy, kondycję rodzin, jak i możliwości organizowania usług opiekuńczych w oparciu o zasoby rodzinne. Jednocześnie malejąca liczba mieszkańców nie oznacza zmniejszenia potrzeb społecznych – przeciwnie, rośnie udział osób wymagających wsparcia.

Dane dotyczące kierowania mieszkańców do domów pomocy społecznej pokazują stałe występowanie potrzeb całodobowej opieki. W latach 2021–2025 skierowano łącznie 7 osób, z czego 4 osoby do placówek dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle somatycznie chorych (57,1%), 2 osoby do placówek dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (28,6%) oraz 1 osobę do placówki dla osób przewlekle psychicznie chorych (14,3%). Dane te wskazują, że największe potrzeby instytucjonalne dotyczą seniorów oraz osób niesamodzielnych zdrowotnie.

Tabela 1: Osoby skierowane do domów pomocy społecznej

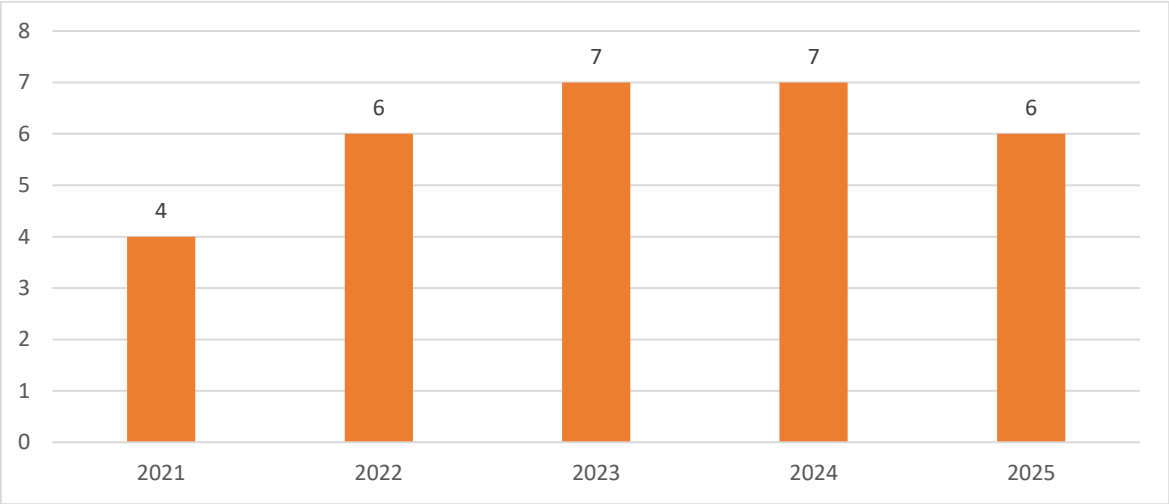
Rok	Ogółem osób skierowanych w roku:	w tym dla osób w podeszłym wieku, dla osób przewlekle somatycznie chorych	w tym dla osób przewlekle psychicznie chorych	w tym dla osób z niepełnosprawnością intelektualną	w tym dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami
2021	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
2022	**3**	**2**	**0**	**1**	**0**
2023	**2**	**1**	**1**	**0**	**0**
2024	**2**	**1**	**0**	**1**	**0**
2025	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

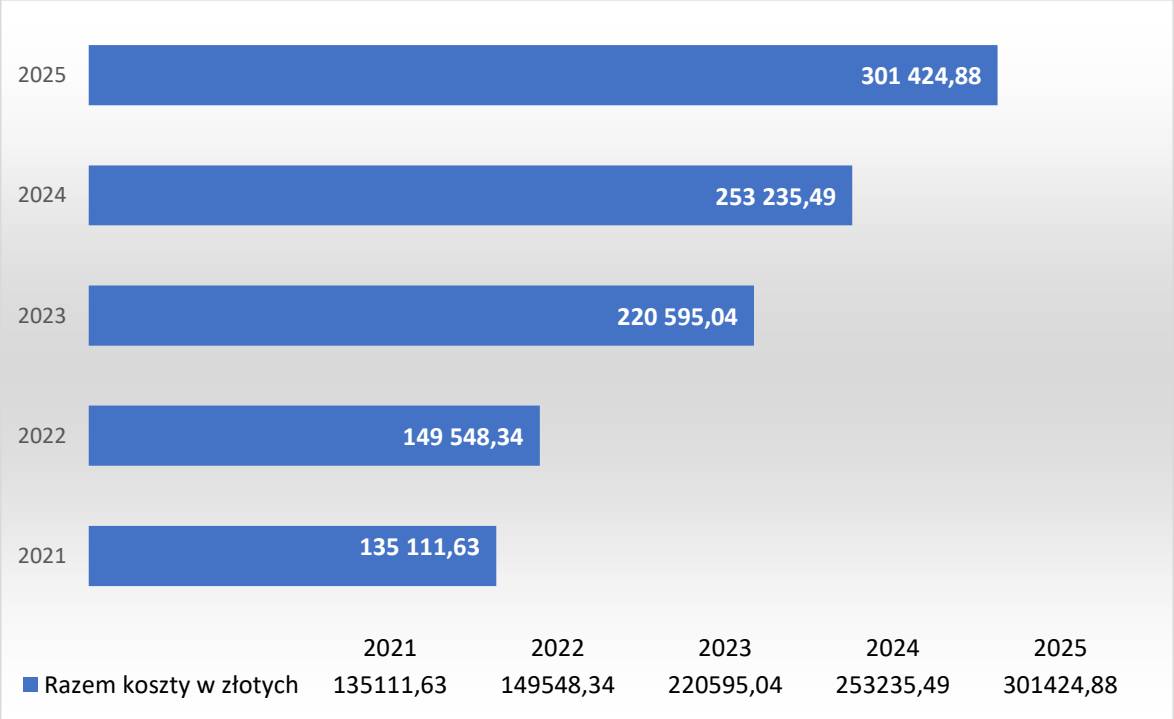
Dane: opracowanie własne, sprawozdania ośrodka pomocy społecznej

Jednocześnie koszty ponoszone przez gminę na współfinansowanie pobytu mieszkańców w DPS dynamicznie rosły. Wydatki wzrosły z 135.111,63 zł. w 2021 r. do 301.424,88 zł. w 2025 r., czyli o 166.313,25 zł. (wzrost o 123,1%). Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca finansowany przez gminę wzrósł z 2.814,83 zł. do 4.186,46 zł., a więc o

48,7%. Dane te jednoznacznie potwierdzają, że rozwój usług środowiskowych i opieki domowej jest nie tylko społecznie pożądany, ale również ekonomicznie uzasadniony.

Wykres 2 : Odpłatność[1] gminy za pobyty w domach pomocy społecznej

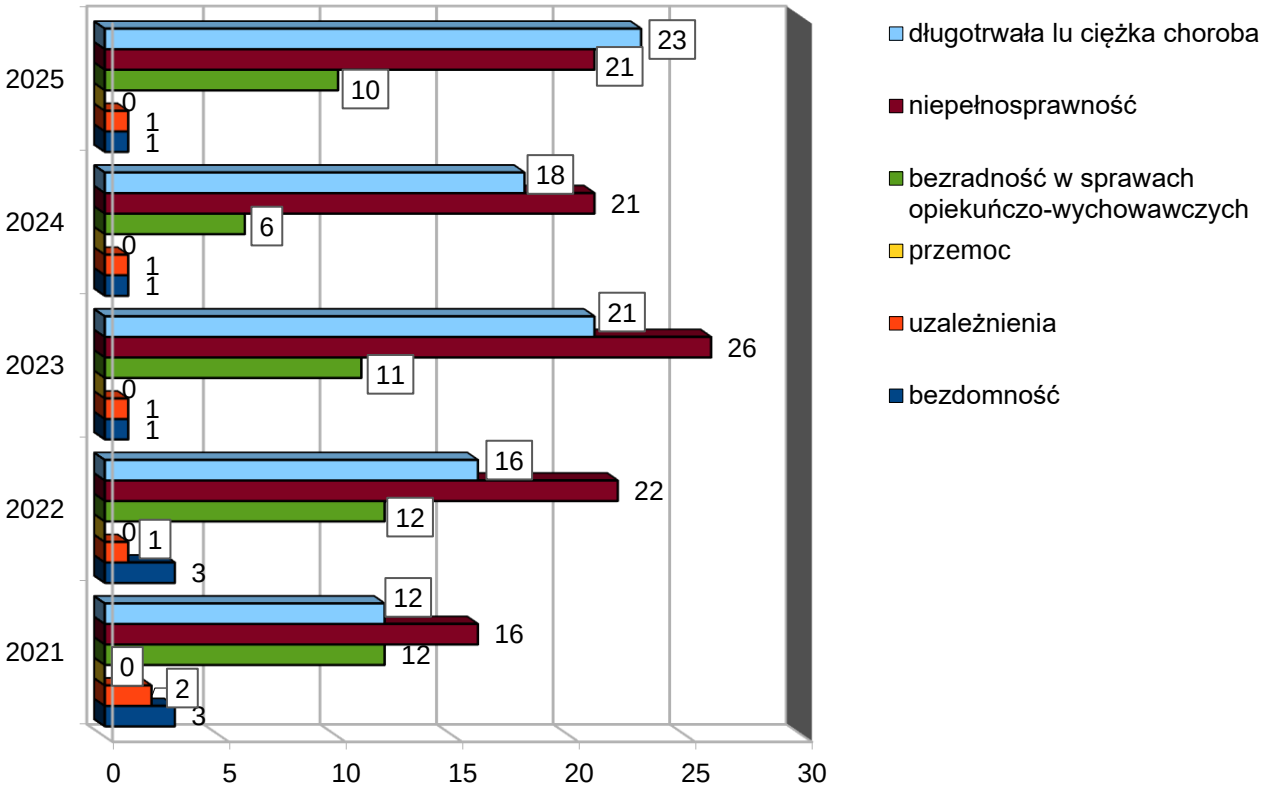
[1] Tabela prezentuje koszty wszystkich DPS

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób z gminy przebywająca w dps, za która gmina ponosiła odpłatność	**4**	**6**	**7**	**7**	**6**
Koszt współfinansowania pobytu w dps w złotych	134.423,43	149.548,34	220.595,04	253.235,49	301.424,88
Liczba rodzin wnoszących odpłatność za umieszczoną w DPS osobę spokrewnioną	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
Dochody Gminy w związku z wnoszonymi opłatami przez rodziny za umieszczenie osoby spokrewnionej w DPS w złotych	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Razem koszty w złotych	**135.111,63**	**149.548,34**	**220.595,04**	**253.235,49**	**301.424,88**
Średni koszt ponoszony przez gminą za 1 mieszkańca za m-c w złotych	**2.814,83**	**2.077,06**	**2.626,13**	**3.014,71**	**4.186,46**

Dane: OZPS z lat 2021-2025, sprawozdania ośrodka pomocy społecznej

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej wskazują, że dominującymi problemami są choroba i niepełnosprawność. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wzrosła z 12 w 2021 r. do 23 w 2025 r., czyli o 91,7%. W przypadku niepełnosprawności liczba rodzin wzrosła z 16 do 21, czyli o 31,3%. Oznacza to, że lokalny system wsparcia musi być coraz silniej ukierunkowany na usługi opiekuńcze, zdrowotne, rehabilitacyjne oraz wspierające opiekunów faktycznych.

Wykres 3: Przyczyny korzystania z pomocy społecznej (liczba rodzin)

Dane: OZPS z lat 2021-2025, sprawozdania ośrodka pomocy społecznej

W obszarze senioralnym widoczne jest starzenie się mieszkańców. W 2021r. osoby po 60 roku życia stanowiły 24,19% mieszkańców gminy, natomiast w 2024 r. już 25,74%. Nawet przy spadku liczby ludności oznacza to utrwalanie się wysokiego udziału seniorów w strukturze demograficznej. W 2025 r. najliczniejsze grupy stanowiły osoby w wieku 60–64 lata (176 osób) oraz 65–70 lat (169 osób), co oznacza, że w kolejnych latach wzrośnie liczba osób w wieku 75+ wymagających większego wsparcia. W 2025 r. z usług opiekuńczych korzystało 9 osób, a z Klubu Senior+ 19 osób. Dane te wskazują na potrzebę dalszego rozwoju usług domowych, aktywizacji oraz przeciwdziałania samotności seniorów.

W obszarze osób z niepełnosprawnościami według Narodowego Spisu Powszechnego (NSP) 2021 na terenie gminy mieszkały 362 osoby z niepełnosprawnościami, co stanowiło 12,7% mieszkańców. W tym 240 osób posiadało niepełnosprawność prawną (66,3%), a 122 osoby niepełnosprawność biologiczną (33,7%). Jest to znacząca grupa mieszkańców wymagająca dostępnych usług społecznych. W 2025 r. usługi opiekuńcze z powodu

niepełnosprawności przyznano 6 osobom, a z powodu długotrwałej choroby 5 osobom. Z Warsztatu Terapii Zajęciowej korzystało 8 mieszkańców. Dane potwierdzają potrzebę rozwoju usług asystenckich, opieki wytchnieniowej i transportu door-to-door.

W obszarze bezdomności skala zjawiska jest niewielka, lecz stała. W latach 2022–2025 corocznie obejmowano wsparciem od 1 do 2 osoby bezdomne przebywające w placówkach. Koszt wsparcia wzrósł z 11 700 zł w 2021 r. do 21 170 zł w 2025 r., czyli o 81%. Jednocześnie rosła liczba zgłoszeń dotyczących osób bezdomnych wymagających pomocy – z 0 w latach 2021–2022 do 3 zgłoszeń w 2024 i 2025 r. Dane wskazują na konieczność utrzymywania działań osłonowych, mieszkaniowych i profilaktyki uzależnień.

W obszarze zdrowia psychicznego liczba osób objętych wsparciem poradni psychologicznych wzrosła z 22 osób w 2021 r. do 38 osób w 2025 r., czyli o 72,7%. Jednocześnie liczba mieszkańców leczonych w poradniach zdrowia psychicznego była niska (od 1 do 4 osób rocznie), co może oznaczać niedoszacowanie potrzeb lub bariery w dostępie do leczenia specjalistycznego. Brak osób korzystających z poradni leczenia uzależnień również może wskazywać na ograniczoną dostępność lub niską zgłaszalność problemu. Konieczne jest wzmacnianie profilaktyki zdrowia psychicznego i wsparcia środowiskowego.
W obszarze rodzin z dziećmi dane pokazują rosnące potrzeby specjalistyczne. W 2021r. na terenie gminy było 566 rodzin z dziećmi, co stanowiło 77,53% wszystkich rodzin. Najliczniejsze były rodziny z 1 dzieckiem (272) i 2 dzieci (216). Liczba dzieci objętych zasiłkiem dla dziecka z niepełnosprawnością wynosiła od 19 do 24 rocznie. Szczególnie istotny jest wzrost liczby orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego – z 62 w 2021 r. do 97 w 2025 r., czyli o 56,5%. W tym liczba orzeczeń dotyczących autyzmu i zespołu Aspergera wzrosła z 17 do 33 (o 94,1%). Dane te wskazują na pilną potrzebę rozwoju wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego dla dzieci oraz rodzin.

Szczególnej uwagi wymaga piecza zastępcza. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wzrosła z 2 w 2021 r. do 8 w 2025 r., czyli czterokrotnie. Jednocześnie koszty ponoszone przez gminę wzrosły z 9 442,50 zł do 42 661,61 zł, a więc o 351,8%. Oznacza to konieczność intensyfikacji pracy z rodziną biologiczną, rozwoju usług asystenta rodziny oraz działań profilaktycznych zapobiegających odebraniu dzieci z rodzin.

Szczegółowa diagnoza prezentowana poniżej pokazuje **trzy główne tendencje: starzenie się społeczności lokalnej, wzrost potrzeb zdrowotnych i opiekuńczych oraz rosnące koszty usług instytucjonalnych.** Odpowiedzią na te zjawiska powinien być rozwój lokalnych usług środowiskowych: opieki domowej, usług sąsiedzkich, asystenckich, wsparcia rodzin, poradnictwa specjalistycznego, aktywizacji seniorów oraz współpracy międzyinstytucjonalnej. To właśnie deinstytucjonalizacja stanowi najbardziej racjonalny kierunek rozwoju polityki społecznej gminy Budry na lata 2026–2029.

ZASOBY GMINNE: KADRY, ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Tabela 4: Personel

Wyszczególnienie	Liczba osób
Personel (lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci, wolontariusze i pozostali) pracujący ogółem w placówkach/zakładach stacjonarnej pomocy społecznej ogółem (łącznie z filiami)	**0**
Kadra w instytucjach reintegracji społeczno-zawodowej	**WTZ-12**
Kadra instytucji pomocy społecznej	**8**
Kadra wspierania rodziny i pieczy:	**0**
asystenci rodzin	1
pracownicy dziennych form wsparcia	0
poradni	1
wolontariusze	0
Kadra w placówkach na rzecz osób zagrożonych bezdomnością	**0**
Kadra w NGO	**15**
Kadra PES	**0**

Dane: opracowania własne oraz informacje podmiotów

Według Krajowego Rejestru Sądowego na terenie gminu na dzień 31 grudnia 2025 roku było zarejestrowanych 6 **NGO,** a wg Krajowego Rejestru KGW ARMIR **5 Kół Gospodyń Wiejskich (KGW):**

TABELA 5: ORGANIZACJE POZARZĄDOWE ŚWIADCZĄCE USŁUGI SPOŁECZNE[2]

NGO świadczących usługi społeczne na rzecz:				
seniorów	**OzN**	**osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością**	**osób w kryzysie psychicznym**	**rodzin z dziećmi/ pieczy zastępczej**
KGW Ołownik	KGW Ołownik			KGW Ołownik
KGW Budry	KGW Budry			KGW Budry
KGW Budzewo	KGW Budzewo			KGW Budzewo
KGW Pilaki Małe	KGW Pilaki Małe			KGW Pilaki Małe
KGW Popioły	KGW Popioły			KGW Popioły
	Stowarzyszenie Empatia		Stowarzyszenie Empatia	
OSP Ołownik	OSP Ołownik	OSP Ołownik	OSP Ołownik	OSP Ołownik
OSP Budry	OSP Budry	OSP Budry	OSP Budry	OSP Budry
Stowarzyszenie „Wegorapa-Gołdapa" Budry				Stowarzyszenie „Wegorapa-Gołdapa" Budry

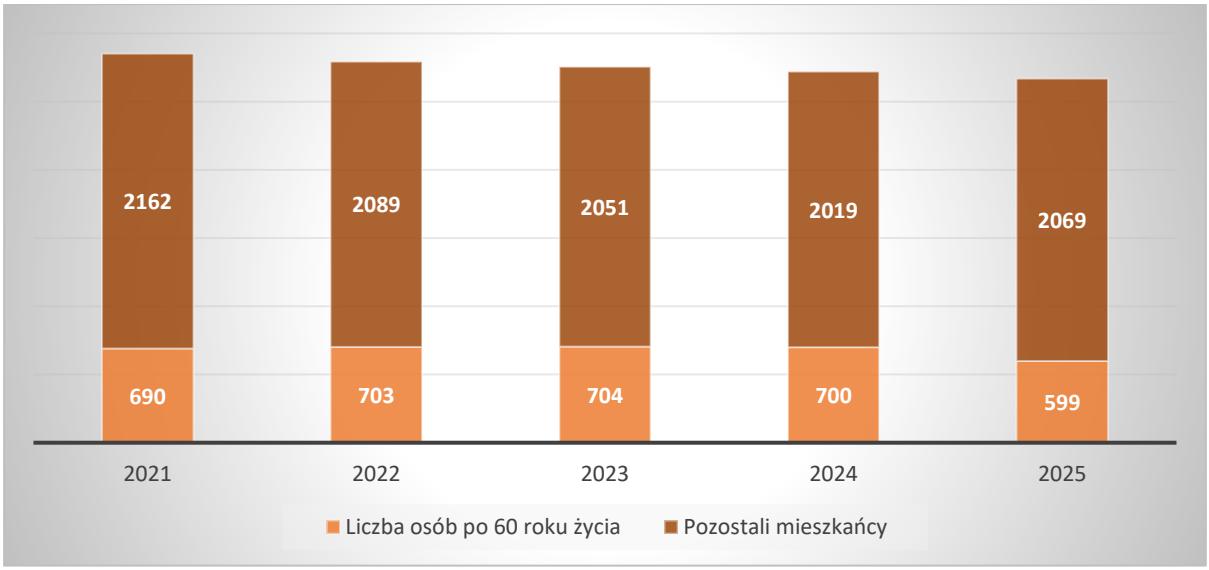
[2] Usługi społeczne zgodnie z definicją art. 2 ust 1 ustawy z dnia 12 lipca 2019 o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, Dz.U. 2019 poz. 1818.

Tabela 6: Rekomendacje do LPDI wynikające z dokumentów strategicznych i programowych

Dokumenty	Obszar 1: Seniorzy	Obszar 2: Osoby z Niepełnosprawnościami	Obszar 3: Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	Obszar 4: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Obszar 5: Rodziny z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami
1. Strategia rozwiązywania problemów społecznych	X	X	X	X	X
2. Program Wspierania Rodziny		X		X	x
3. Program Przeciwdziałania Przemocy	X	X	X	X	X
4. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	X	X	-	-	X
5. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Narkomani	X	X	-	-	X
6. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy odzppiw	X	X	-	-	X

1.1 Diagnoza i potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych.

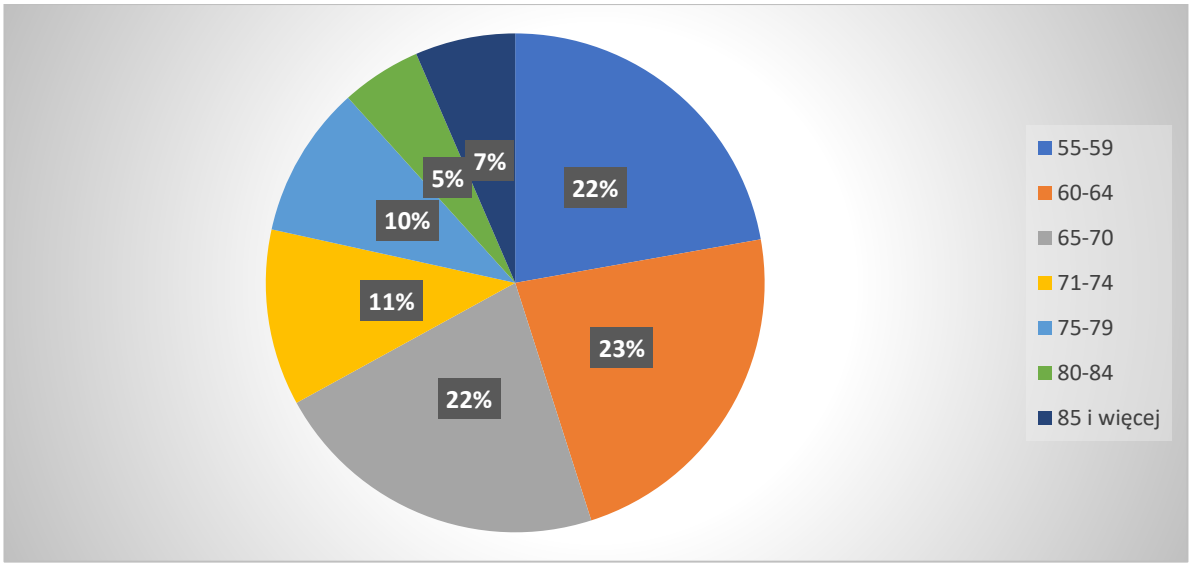
Wykres i tabela S1: Liczba osób po 60 roku życia

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób po 60 roku życia	**690**	**703**	**704**	**700**	**654**
Ogółem liczba ludności	**2852**	**2792**	**2755**	**2719**	**2668**
% udział osób starszych w strukturze wiekowej	24,19	25,18	25,55	25,74	24,51

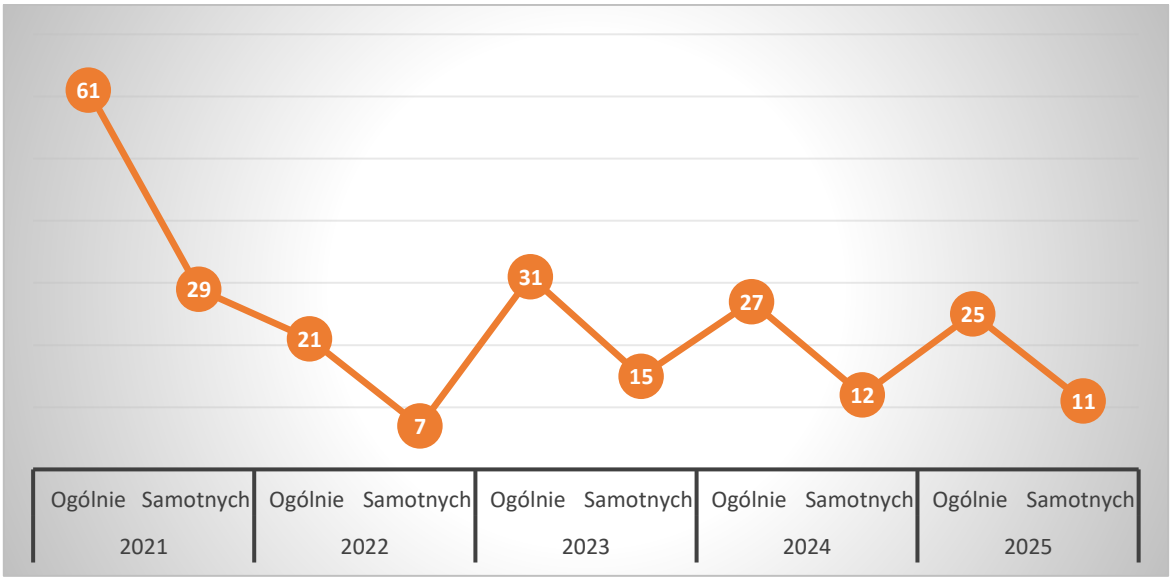
Dane: Baza Danych Lokalnych

Wykres S2: Osoby w grupach wiekowych w 2025 roku

Dane: Baza Danych Lokalnych

Wykres S3: Osoby po 60 roku życia objęte wsparciem finansowym pomocy społecznej

Dane: Sprawozdanie MRPIPS 03, OZPS

Tabela S4 : Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS dla osób starszych, przewlekle somatycznie chorych na terenie gminy w 2025 roku

Wyszczególnienie	Koszt
DPS Kętrzyn	6.900
DPS Prałkowce	5.351,92

Dane: opracowanie własne, dzienniki urzędowe województwa warmińsko-mazurskiego w sprawie ustalenia średnio miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej

Tabela S5: Wsparcie środowiskowe seniorów w 2025 roku

Usługi	Liczba osób	Koszt miesiąc/osoba	Koszt rok
Usługi opiekuńcze	**9**	**107,87**	**11.650**
Usługi dzienne w Klubie „Senior +" w Budrach	19	**349,73**	79.738

Dane: opracowanie własne OPS, OZPS i sprawozdania roczne z działalność ośrodka pomocy społecznej

Wnioski i rekomendacje.

1. Sytuacja demograficzna seniorów wymaga zwiększania usług środowiskowych.

Na terenie gminy Budry obserwowany jest trwały proces starzenia się mieszkańców. Liczba osób po 60 roku życia w latach 2021–2024 utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie: od 690 do 700 osób, co stanowiło od 24,19% do 25,74% ogółu mieszkańców. Oznacza to, że co czwarty mieszkaniec gminy jest seniorem. Pomimo spadku ogólnej liczby ludności do 2 668

osób w 2025 r., grupa seniorów nadal pozostaje jedną z kluczowych grup wymagających wsparcia społecznego. Zjawisko to będzie generowało wzrost potrzeb zdrowotnych, opiekuńczych, transportowych i integracyjnych.

Rekomenduje się systemowe rozwijanie lokalnej polityki senioralnej, zgodnej ze Strategią Rozwoju Usług Społecznych w kraju oraz kierunkami województwa warmińsko-mazurskiego, poprzez tworzenie usług umożliwiających seniorom jak najdłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania

2. Struktura wieku seniorów wskazuje na zbliżający się wzrost niesamodzielności

W 2025 r. najliczniejsze grupy stanowiły osoby w wieku 60–64 lata (176 osób) oraz 65–70 lat (169 osób). Jednocześnie 166 mieszkańców miało 75 lat i więcej, w tym 50 osób ukończyło 85 rok życia. Oznacza to, że w perspektywie najbliższych lat wzrośnie liczba osób wymagających codziennej pomocy, wsparcia pielęgnacyjnego, rehabilitacji oraz opieki długoterminowej.

Rekomenduje się planowanie usług z wyprzedzeniem, w szczególności:

- opieki domowej,
- usług sąsiedzkich,
- wsparcia opiekunów rodzinnych,
- dziennych form pobytu.

3. Znaczna część seniorów doświadcza samotności lub ograniczonego wsparcia rodzinnego

W 2025 r. pomocą społeczną objęto 25 osób po 60 roku życia, w tym 11 seniorów samotnych, co stanowi 44% wszystkich seniorów korzystających ze wsparcia. W poprzednich latach udział osób samotnych również był wysoki. Dane te wskazują, że istotna grupa mieszkańców starszych pozostaje bez codziennego wsparcia rodziny lub ma ograniczoną sieć pomocy naturalnej.

Rekomenduje się rozwój usług przeciwdziałających izolacji społecznej:

- wolontariatu senioralnego i międzypokoleniowego,
- wizyt sąsiedzkich,
- telefonicznego wsparcia seniorów,
- animacji lokalnej w świetlicach i Klubie Senior+,

- systemu wczesnego reagowania wobec osób samotnych.

4. Koszty opieki instytucjonalnej rosną szybciej niż możliwości finansowe gminy

W latach 2021–2025 do DPS skierowano 4 osoby starsze lub przewlekle somatycznie chore. Jednocześnie roczne koszty współfinansowania pobytów mieszkańców w DPS wzrosły z 135.111,63 zł do 301.424,88 zł, czyli o ponad 123,1%. Średni miesięczny koszt ponoszony przez gminę za jednego mieszkańca osiągnął 4 186,46 zł. W 2025 r. miesięczny koszt pobytu w DPS wynosił od 5.351,92 zł do 6.900 zł.

Rekomenduje się przesuwanie części środków publicznych z kosztownych form instytucjonalnych na:

- usługi opiekuńcze w domu,
- dzienne wsparcie seniorów,
- mieszkania wspomagane/treningowe,
- rodzinny dom pomocy,
- rehabilitację środowiskową.

Jest to kierunek zgodny z polityką deinstytucjonalizacji państwa.

5. Gmina posiada już lokalne zasoby, które należy rozwijać i integrować

Na terenie gminy funkcjonują już usługi i instytucje stanowiące bazę dla polityki senioralnej:

- usługi opiekuńcze (9 osób w 2025 r.),
- Klub Senior+ (19 uczestników),
- Gminny Ośrodek Kultury,
- biblioteka,
- świetlice wiejskie,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- podstawowa opieka zdrowotna.

Rekomenduje się budowanie lokalnego systemu senioralnego opartego na współpracy międzysektorowej JST, NGO, KGW, OSP, instytucji kultury i ochrony zdrowia.

6. Ograniczona mobilność i transport są jedną z głównych barier seniorów

Diagnoza społeczna z 2024 oraz z 2026 wskazała, że na terenie gminy istotnym problemem jest ograniczona komunikacja publiczna i trudność w dojazdach do lekarza, urzędu, banku, sklepu czy wydarzeń społecznych. Problem ten szczególnie dotyka seniorów samotnych i niesamodzielnych.

Rekomenduje się uruchomienie i rozwój transportu społecznego typu door-to-door obejmującego:

- wizyty lekarskie,
- rehabilitację,
- sprawy urzędowe,
- uczestnictwo w Klubie Senior+,
- wydarzenia integracyjne.

7. Seniorzy potrzebują aktywności, uczestnictwa i wpływu na sprawy lokalne

W diagnozie potrzeb mieszkańcy wskazali konieczność kontynuacji działań Klubu Senior+, utworzenie Gminnej Rady Seniorów. Oznacza to potrzebę traktowania seniorów nie wyłącznie jako odbiorców pomocy, lecz aktywnych uczestników życia społecznego.

Rekomenduje się:

- utworzenie Gminnej Rady Seniorów,
- konsultowanie działań społecznych z seniorami,
- angażowanie seniorów w wolontariat i inicjatywy lokalne,
- rozwój edukacji cyfrowej seniorów.

8. Zdrowe starzenie się wymaga profilaktyki i rehabilitacji

Wraz ze wzrostem wieku mieszkańców zwiększa się zapotrzebowanie na rehabilitację, fizjoterapię, wsparcie pielęgniarskie, profilaktykę chorób przewlekłych i edukację zdrowotną. W diagnozie lokalnej wskazano konieczność zwiększenia dostępu do rehabilitacji i opieki zdrowotnej.

Rekomenduje się:

- cykliczne badania profilaktyczne,
- zajęcia ruchowe dla seniorów,
- edukację dietetyczną,
- wsparcie psychologiczne seniorów,
- rozwój usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania.

9. Kierunki zgodne z rekomendacjami krajowymi i badaniami eksperckimi

Badania krajowe dotyczące polityki senioralnej, w tym analizy środowisk akademickich oraz rekomendacje uczelni Korczaka, wskazują że seniorzy w gminach wiejskich najczęściej oczekują:

- usług blisko domu,
- kontaktów społecznych,
- transportu lokalnego,
- bezpieczeństwa,
- wsparcia opiekunów rodzinnych,
- dostępu do informacji o usługach.

Rekomenduje się, aby wszystkie działania gminy Budry były planowane właśnie w tym modelu usługowym.

Potrzeby

1. Rozwój usług opiekuńczych i wsparcia w miejscu zamieszkania

- uruchomienie usług sąsiedzkich dla minimum 5 osób rocznie,
- wprowadzenie programu „Koperta życia" do minimum 50 osób,
- rozwój opieki środowiskowej dla osób oczekujących na miejsce w ZOL lub wymagających czasowego wsparcia po hospitalizacji.

2. Wsparcie rodzin i opiekunów seniorów

- organizacja minimum 4 spotkań edukacyjnych rocznie dla opiekunów,
- poradnictwo socjalne, prawne i psychologiczne – minimum 30 konsultacji rocznie,
- rozwój wsparcia dla rodzin sprawujących długoterminową opiekę nad seniorami niesamodzielnymi.

3. Aktywność społeczna seniorów

- realizacja minimum 3 projektów międzypokoleniowych rocznie,
- rozwój wolontariatu senioralnego – minimum 5 osób aktywnych,
- zwiększenie dostępności działań integracyjnych i aktywizujących w świetlicach wiejskich, bibliotece i GOK, Młyn Kulturalny, Lokalny Uniwersytet Ludowy,

- rozwój edukacji cyfrowej i działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu seniorów.

4. Zdrowie, rehabilitacja i profilaktyka

- zajęcia ruchowe i rehabilitacyjne dla minimum 17 seniorów rocznie,
- konsultacje psychologiczne dla seniorów i rodzin według potrzeb,
- rozwój lokalnego dostępu do rehabilitacji i usług wspierających sprawność seniorów,
- rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego funkcjonowanie osób niesamodzielnych w ramach możliwości własnych także w ramach współpracy z CUS Węgorzewo lub innymi podmiotami.

5. Transport i dostępność

- uruchomienie i rozwój usługi transportu społecznego typu door-to-door dla seniorów i osób o ograniczonej mobilności,
- realizacja minimum 10 przewozów rocznie do lekarzy, rehabilitacji, urzędów, placówek wsparcia i wydarzeń społecznych,
- analiza możliwości wykorzystania samochodu Warsztatu Terapii Zajęciowej w godzinach dostępności pojazdu,
- zabezpieczenie kierowcy oraz możliwości realizacji przewozów przez osobę fizyczną, organizację lub podmiot zewnętrzny,
- likwidacja barier architektonicznych w obiektach publicznych,
- montaż ławek, poręczy i udogodnień w przestrzeni publicznej.

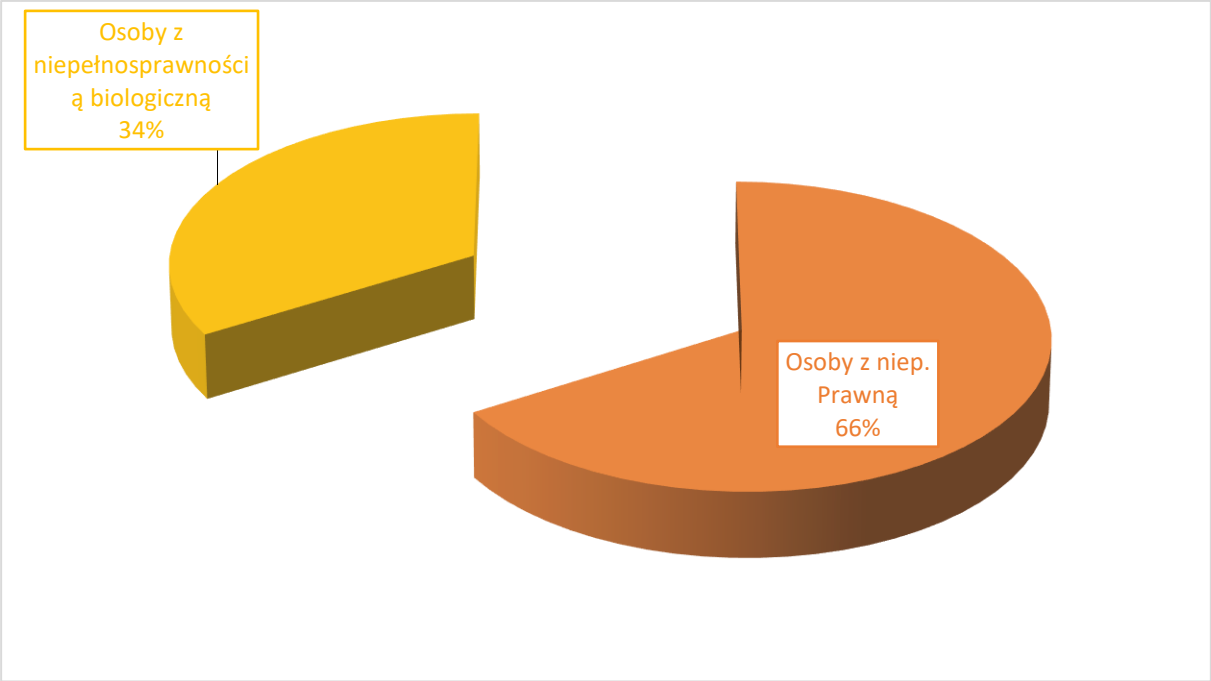
6. Rozwiązania mieszkaniowe i wsparcie pośrednie

- opracowanie koncepcji mieszkania wspomaganego lub rodzinnego domu pomocy do 2028r.,
- rozwój mieszkalnictwa wspomaganego we współpracy z organizacjami pozarządowymi i partnerami powiatowymi,
- analiza możliwości adaptacji budynków gminnych lub poszkolnych na cele usług społecznych i mieszkalnictwa wspieranego,
- rozwijanie współpracy z podmiotami prowadzącymi mieszkania wspomagane, w tym analiza doświadczeń funkcjonujących rozwiązań na terenie powiatu i województwa,
- przygotowanie partnerstw i porozumień umożliwiających rozwój usług środowiskowych zamiast kierowania mieszkańców do całodobowych form opieki

1.2. Diagnoza i potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. liczba osób niepełnosprawnych na terenie gminy wyniosła **362,** co stanowiło 12,7%.% ogólnej populacji osób niepełnosprawnych gminy.

Wykres i tabela N1:. Liczba osób z niepełnosprawnością w 2021 roku

Osoby z niepełnosprawnością razem	Osoby z niepełnosprawnością prawną	Osoby z niepełnosprawnością tylko biologicznie
362	240	122
Liczba ludności w 2021 roku 2852 osób, co stanowiło 12,7%	8,5%	4,3%

Dane: GUS, opracowanie własne wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 roku.

Tabela N2: Liczba osób skierowana do dps dla osób z niepełnosprawnościami intelektualną (z Tabeli 1)

Rok/liczba	2021		2022		2023		2024		2025	
	Ogół	W tym OZN	Ogół	W tym OZN	Ogół	W tym OZN	Ogół	W tym OZN	Ogół	W tym
	0	0	**3**	1	**2**	0	**2**	1	**0**	0
%	**0 %**		**33,33 %**		**0 %**		**50 %**		**0 %**	

Dane: opracowanie własne ośrodka pomocy społecznej

Tabela N3 : Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w 2025 roku

Wyszczególnienie	Koszt
Dps Lubawa	6.736
Dps Węgorzewo	6.590

Dane: opracowanie własne, dzienniki urzędowe województwa warmińsko-mazurskiego w sprawie ustalenia średnio miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej

Tabela N4: Usługi skierowane do OzN w 2025 roku

Usługi opiekuńcze przyznane:		
z powodu długotrwałej choroby	z powodu niepełnosprawności	**Specjalistyczne usługi opiekuńcze**
5	6	**0**
6.210	9.500	**0**

Dane: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2021-2025, opracowanie własne ośrodka pomocy społecznej

Wnioski i rekomendacje

1. Skala zjawiska wskazuje, że osoby z niepełnosprawnościami stanowią jedną z kluczowych grup wymagających wsparcia w gminie.

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego 2021 na terenie gminy Budry mieszkały 362 osoby z niepełnosprawnościami, co stanowiło 12,7% mieszkańców. Oznacza to, że więcej niż co ósmy mieszkaniec gminy doświadcza trwałych ograniczeń zdrowotnych lub funkcjonalnych. W tej grupie 240 osób posiadało niepełnosprawność prawną (66,3%), a 122 osoby niepełnosprawność biologiczną (33,7%). Dane te potwierdzają konieczność traktowania wsparcia osób z niepełnosprawnościami jako jednego z priorytetów lokalnej polityki społecznej.

Rekomenduje się systemowe rozwijanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, Strategią Rozwoju Usług Społecznych oraz regionalnymi kierunkami województwa warmińsko-mazurskiego.

2. Dane wskazują na utrzymujące się potrzeby opiekuńcze i bytowe rodzin

W latach 2021–2025 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wzrosła z 16 do 21, czyli o 31,3%. W latach 2023–2025 poziom ten utrzymywał się na wysokim poziomie 21–26 rodzin rocznie. Jednocześnie wzrastała liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej choroby, co często współwystępuje z ograniczoną sprawnością.

Rekomenduje się dalsze wzmacnianie pomocy usługowej zamiast wyłącznie finansowej, w szczególności:

- usług opiekuńczych,
- specjalistycznego poradnictwa,
- rehabilitacji,
- wsparcia rodzin opiekuńczych,
- koordynacji dostępu do świadczeń.

3. Występuje ryzyko kierowania mieszkańców do form instytucjonalnych

W latach 2021–2025 do DPS skierowano 2 osoby do placówek dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, co stanowiło 28,6% wszystkich skierowań do DPS w analizowanym okresie. Oznacza to, że część mieszkańców wymaga intensywnego wsparcia, którego nie zawsze można zapewnić lokalnie. W 2025 r. miesięczny koszt pobytu w DPS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną wynosił od 6.590 zł do 6.736 zł.

Rekomenduje się rozwijanie lokalnych alternatyw dla opieki instytucjonalnej:

- mieszkalnictwa wspomaganego,
- usług asystenckich,
- dziennych form wsparcia,
- usług środowiskowych o zwiększonej intensywności.

4. Gmina posiada podstawowe usługi, lecz ich zakres wymaga rozszerzenia

W 2025 r. usługi opiekuńcze z powodu niepełnosprawności przyznano 6 osobom, a z powodu długotrwałej choroby 5 osobom. Specjalistyczne usługi opiekuńcze nie były realizowane. Jednocześnie mieszkańcy korzystają z usług o zasięgu ponadgminnym: Warsztatu Terapii Zajęciowej w Olszewie Węgorzewskim (8 osób), PCPR, ŚDS oraz programów powiatowych.

Na lokalnej/powiatowej liście usług funkcjonują:

- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością,
- opieka wytchnieniowa,
- usługi opiekuńcze,

- WTZ,
- ŚDS,
- poradnictwo specjalistyczne,
- wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego (postulowane),

Rekomenduje się zwiększenie dostępności tych usług oraz ich lepszą koordynację na poziomie gminy lub powiatu.

5. Rodziny opiekujące się osobami z niepełnosprawnościami wymagają realnego odciążenia

Dane o świadczeniach wskazują, że na terenie gminy występuje stała grupa rodzin sprawujących długotrwałą opiekę nad dziećmi i dorosłymi z niepełnosprawnościami. W innych obszarach diagnozy wykazano m.in. 16 rodziców pobierających świadczenie pielęgnacyjne w 2025 r., co potwierdza znaczną skalę opieki domowej. Ponadto diagnoza społeczna z 2024 r. wskazała konieczność rozwijania opieki wytchnieniowej, asystenta osobistego oraz wsparcia informacyjnego rodzin.

Rekomenduje się:

- grupy wsparcia opiekunów,
- poradnictwo psychologiczne,
- szkolenia opiekuńcze,
- pomoc w uzyskaniu ulg i świadczeń.

6. Bariery transportowe i architektoniczne ograniczają samodzielność mieszkańców

Wiejski charakter gminy powoduje utrudniony dostęp do rehabilitacji, lekarzy specjalistów, urzędów, kultury i rynku pracy. Dla osób z niepełnosprawnościami bariera transportowa jest jedną z głównych przyczyn wykluczenia społecznego. W diagnozie wskazano konieczność uruchomienia transportu door-to-door oraz likwidacji barier architektonicznych.

Rekomenduje się:

- rozwój usług transportowych,
- dostosowanie budynków publicznych,
- poprawę dostępności cyfrowej i informacyjnej urzędu,
- wspieranie mobilności mieszkańców.

7. Aktywizacja społeczna i zawodowa wymaga dalszego wsparcia

Osoby z niepełnosprawnościami na terenach wiejskich częściej pozostają bierne zawodowo i społecznie. Gmina posiada możliwość współpracy z PUP, WTZ, PCPR, NGO i PES, co daje podstawę do rozwoju reintegracji społeczno-zawodowej.

Rekomenduje się:

- doradztwo zawodowe,
- szkolenia kompetencyjne,
- wolontariat,
- aktywizację społeczną,
- działania integracyjne z seniorami, dziećmi i społecznością lokalną.

Potrzeby

1. Rozwój usług środowiskowych i asystenckich

- objęcie minimum 10 osób rocznie usługami opiekuńczymi,
- objęcie minimum 10 osób rocznie usługą asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością,
- wdrożenie programu Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością poprzez coroczne aplikowanie gminy do programów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego,
- uruchomienie usług sąsiedzkich dla minimum 5 osób z ograniczoną samodzielnością,
- rozwój wsparcia środowiskowego dla osób wymagających intensywnej pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

2. Wsparcie rodzin i opiekunów

- minimum 4 spotkania edukacyjno-wspierające rocznie dla opiekunów,
- minimum 25 konsultacji psychologicznych i socjalnych rocznie,
- rozwój poradnictwa dotyczącego ulg, świadczeń i dostępnych form wsparcia.

3. Rehabilitacja i zdrowie

- uruchomienie lokalnej lub partnerskiej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
- minimum 20 wypożyczeń sprzętu rocznie,
- zwiększenie dostępności sprzętu wspomagającego funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych,
- rozwój usług wspierających osoby oczekujące na świadczenia całodobowe lub specjalistyczne.

4. Transport i dostępność

- rozwój usługi transportu społecznego typu door-to-door dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- realizacja minimum 10 przewozów rocznie do placówek rehabilitacyjnych, zdrowotnych, edukacyjnych i społecznych,

- analiza możliwości wykorzystania samochodu Warsztatu Terapii Zajęciowej do realizacji usług transportowych,
- zabezpieczenie kierowców i organizacji przewozów poprzez współpracę z podmiotami społecznymi lub firmami zewnętrznymi,
- likwidacja barier architektonicznych w minimum 3 obiektach publicznych,
- dostosowanie informacji publicznej i usług urzędu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

5. Aktywizacja społeczna i zawodowa

- minimum 15 mieszkańców rocznie objętych działaniami integracyjnymi,
- minimum 10 osób rocznie objętych aktywizacją zawodową lub społeczną,
- minimum 4 wydarzenia integracyjne rocznie z udziałem różnych grup mieszkańców,
- wspieranie czasowego uczestnictwa mieszkańców w Warsztatach Terapii Zajęciowej oraz rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie aktywizacji społecznej,
- rozwój działań integrujących osoby z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną.

6. Rozwiązania mieszkaniowe i koordynacja usług

- opracowanie modelu mieszkania wspomaganego do 2028 r.,
- analiza możliwości adaptacji budynków gminnych lub poszkolnych na cele mieszkalnictwa wspomaganego i usług społecznych,
- rozwój współpracy z podmiotami prowadzącymi mieszkania wspomagane i centra opiekuńczo-mieszkalne,
- analiza możliwości współpracy z istniejącymi mieszkaniami wspomaganymi funkcjonującymi na terenie powiatu,
- uruchomienie punktu informacji o usługach i uprawnieniach,
- coroczny monitoring potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- zwiększenie koordynacji usług społecznych, zdrowotnych i rehabilitacyjnych na poziomie

1.3 Diagnoza i potrzeby obszaru wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością

Tabela B1: Osoby bezdomne w placówkach stacjonarnych (noclegownie, schroniska)

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób/rok	2	1	1	1	1
Koszt umieszczenia	11.700	12.046	16.425	19.032	21.170
Średni koszt osoba na miesiąc w złotych	487,50	1.003,83	1.368,75	1.586	1.764,16
Przyczyny bezdomności	Uzależnienia	Uzależnienia	Uzależnienia	Uzależnienia	Uzależnienia

Dane: dane ośrodka pomocy społecznej, sprawozdania roczne z działalność ośrodka pomocy społecznej

Tabela B2: Osoby bezdomne wg KMZ – pismo do KMP

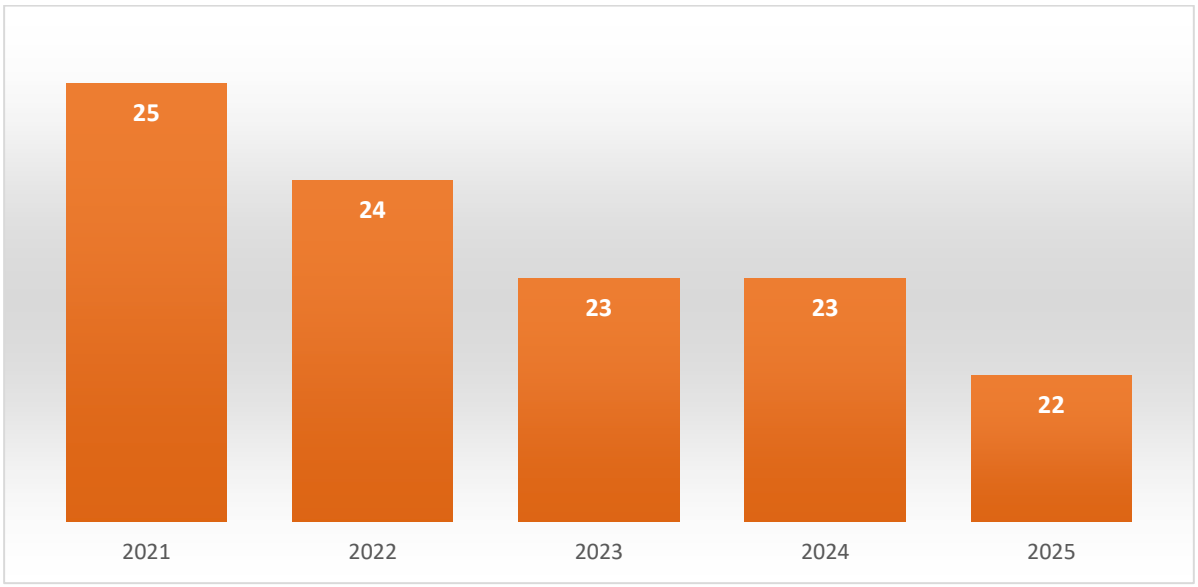
Liczba zgłoszeń naniesionych na Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa z kategorii „osoba bezdomna wymagająca pomocy”					
Okres	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba	**0**	**0**	**2**	**3**	**3**

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Węgorzewie

Szacunkowa liczba osób bezdomnych, nieporadnych życiowo zagrożonych wychłodzeniem znajdującym się na terenie komisariatów podległych Komendzie Miejskiej Policji					
Okres	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba	**0**	**0**	**2**	**3**	**3**

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Węgorzewie

WykresB3: Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych

Dane: OZPS z lat 2021-2025, opracowanie własne ośrodka pomocy społecznej, dane UG Budry

Tabela B4: Liczba wniosków złożonych na mieszkania z zasobów gminy

Wyszczególnienie Liczba/rok	2021	2022	2023	2024	2025
	1	1	1	2	2

Dane: OZPS z lat 2021-2025, opracowanie własne ośrodka pomocy społecznej, dane UG Budry

Wnioski i rekomendacje

1. Skala zjawiska bezdomności w gminie jest niska, jednak problem ma charakter stały i wymaga utrzymania systemu reagowania.

Dane za lata 2021–2025 wskazują, że na terenie gminy Budry corocznie występowały przypadki osób pozostających w kryzysie bezdomności. W placówkach stacjonarnych (noclegownie, schroniska) przebywało od 1 do 2 mieszkańców rocznie. Oznacza to, że zjawisko nie ma charakteru masowego, jednak jest trwałe i powtarzalne, a więc wymaga stałych procedur wsparcia oraz gotowości interwencyjnej. W małych gminach wiejskich nawet pojedyncze przypadki bezdomności oznaczają wysoki poziom zagrożenia zdrowia, życia i wykluczenia społecznego, szczególnie w okresie zimowym.

Rekomenduje się utrzymanie stałego lokalnego systemu monitorowania, interwencji oraz współpracy OPS, Policji, służb zdrowia i organizacji pomocowych.

2. Problem bezdomności powiązany jest głównie z uzależnieniami, ubóstwem i niezaradnością życiową.

W analizowanych latach jako główną przyczynę bezdomności wskazywano problem alkoholowy. Dane te są spójne z ogólnymi danymi pomocy społecznej, gdzie występowały również rodziny korzystające ze wsparcia z powodu uzależnień oraz trudności życiowych. Oznacza to, że bezdomność lokalnie ma najczęściej charakter wtórny wobec innych kryzysów społecznych.

Diagnoza społeczna z 2024r. wskazała potrzebę rozwijania działań profilaktycznych dotyczących uzależnień, zwiększenia dostępu do terapii, poradnictwa oraz współpracy międzyinstytucjonalnej.

Rekomenduje się:

- prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na wychodzenie z kryzysu,
- motywowanie do podjęcia leczenia i terapii,
- pracę motywacyjną wobec osób zagrożonych utratą mieszkania.

3. Rosną koszty wsparcia instytucjonalnego, co uzasadnia rozwój rozwiązań środowiskowych

Koszty umieszczenia osób bezdomnych w placówkach wzrosły z 11.700 zł w 2021 r. do 21.170 zł w 2025 r., czyli o 81%. Przy niewielkiej liczbie osób oznacza to, że nawet jednostkowe przypadki generują coraz wyższe wydatki budżetowe.

Rekomenduje się przesuwanie ciężaru działań z interwencji kryzysowej na wcześniejsze zapobieganie:

- pomoc zadłużeniową,
- poradnictwo mieszkaniowe,
- mediacje rodzinne,
- trening samodzielności,
- krótkoterminowe wsparcie mieszkaniowe.

4. Dane policyjne wskazują na potrzebę stałego monitoringu osób zagrożonych

Liczba zgłoszeń na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa w kategorii „osoba bezdomna wymagająca pomocy" wzrosła z 0 w latach 2021–2022 do 2 zgłoszeń w 2023 r. oraz 3 zgłoszeń w latach 2024–2025. Analogicznie wzrosła liczba osób zagrożonych wychłodzeniem lub nieporadnych życiowo ujawnianych przez Policję. Dane te wskazują, że problem staje się bardziej widoczny i wymaga stałego reagowania służb.

Rekomenduje się:

- sezonowe patrole i działania osłonowe jesień–zima,
- stałą wymianę informacji OPS–Policja–sołtysi,
- podejmowanie działań w celu szybkiego kierowania do schronienia,
- działania terenowe wobec osób izolowanych społecznie.

5. Zasób mieszkaniowy gminy jest ograniczony i malejący

Liczba mieszkań komunalnych zmniejszyła się z 25 w 2021 r. do 22 w 2025 r. Jednocześnie liczba składanych wniosków o mieszkanie z zasobów gminy wzrosła z 1 do 2 rocznie. Dane te wskazują na ograniczone możliwości reagowania mieszkaniowego w sytuacjach kryzysowych.

W małej gminie nawet niewielki deficyt mieszkań socjalnych lub treningowych może prowadzić do utrwalania bezdomności lub powrotów do kryzysu.

Rekomenduje się:

- zwiększanie rotacyjnego zasobu mieszkań wspieranych,
- remont pustostanów,
- współpracę międzygminną w zakresie mieszkań treningowych,
- tworzenie lokali interwencyjnych.

6. Osoby zagrożone bezdomnością potrzebują wsparcia zanim utracą mieszkanie

Diagnoza społeczna z 2024 r. wskazała potrzebę rozwijania mieszkań treningowo-wspomagających oraz usług wspierających samodzielność. Oznacza to trafne rozpoznanie, że działania powinny rozpoczynać się przed wystąpieniem bezdomności, a nie dopiero po kryzysie.

Rekomenduje się objęcie wsparciem osób: zadłużonych czynszowo, po rozpadzie rodziny, po leczeniu odwykowym ,opuszczających pieczę zastępczą lub placówkę.

Potrzeby

1. **Utrzymanie systemu interwencji i wsparcia**

- zapewnienie każdej osobie wymagającej pomocy dostępu do schronienia i wsparcia interwencyjnego,
- coroczna realizacja działań osłonowych w okresie jesienno-zimowym,
- stała współpraca OPS, Policji, służby zdrowia i sołtysów.

2. **Profilaktyka utraty mieszkania i wykluczenia**

- monitoring osób zagrożonych eksmisją, uzależnieniem lub izolacją społeczną,
- poradnictwo socjalne i motywowanie do korzystania z leczenia oraz terapii,
- wspieranie osób w utrzymaniu samodzielności życiowej i mieszkaniowej.

3. **Współpraca i działania środowiskowe**

- współpraca z placówkami wsparcia i podmiotami ponadgminnymi,
- kierowanie osób potrzebujących do odpowiednich form pomocy,
- prowadzenie pracy socjalnej i działań profilaktycznych ograniczających ryzyko bezdomności.

Skala zjawiska bezdomności i zagrożenia bezdomnością na terenie gminy Budry pozostaje niewielka i stabilna. Diagnoza wskazuje, że obecnie najważniejsze jest utrzymanie istniejących mechanizmów wsparcia, współpracy międzyinstytucjonalnej oraz działań profilaktycznych i interwencyjnych. W związku z tym w najbliższych latach nie planuje się tworzenia nowych, odrębnych usług społecznych w tym obszarze, lecz wzmacnianie i podtrzymywanie już funkcjonujących form pomocy oraz rozwijanie działań zapobiegających utracie mieszkania i pogłębianiu kryzysów społecznych.

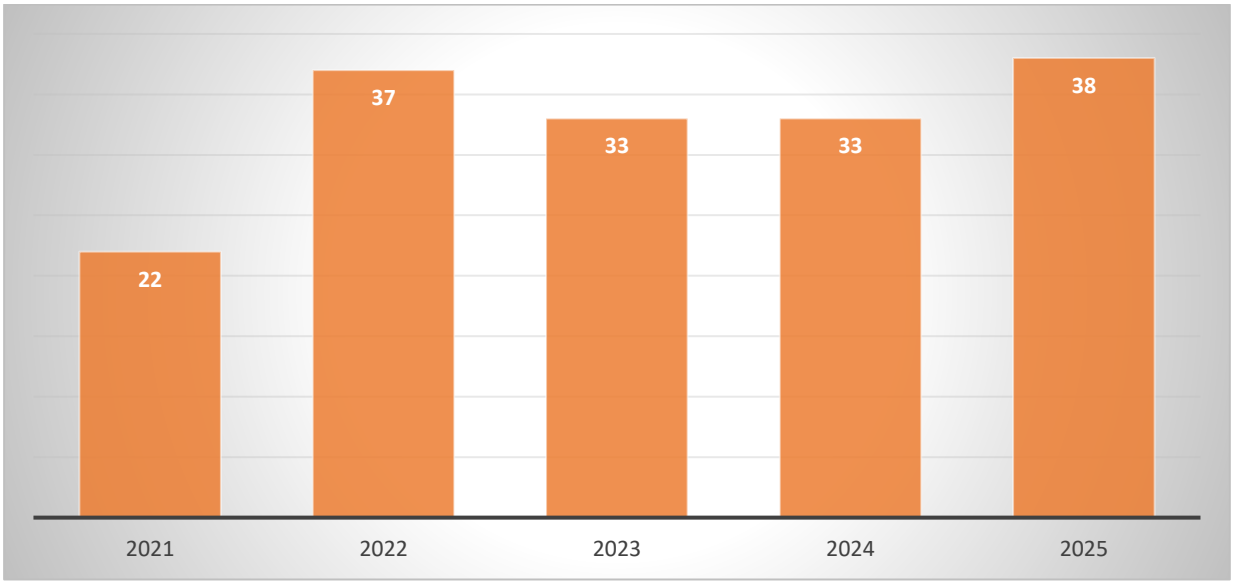
1.4. Diagnoza i potrzeby obszaru deinstytucjonalizacji osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Tabela Z1: Osoby z zaburzeniami psychicznymi z terenu Budry leczone w Poradniach Zdrowia Psychicznego[3]

Wyszczególnienie Liczba/rok	2021	2022	2023	2024	2025
Leczeni ogółem	3	4	1	1	3
w tym mężczyźni	1	2	0	0	1
0–18 lat	1	2	0	0	1
19–29 lat	0	0	0	0	0
Jw.30–64 lat	2	2	1	1	2
65 i więcej lat	0	0	0	0	0

Dane: System statystyki w ochronie zdrowia - Sprawozdanie MZ-15

Wykres Z2: Osoby z terenu Budry objęte wsparciem w poradniach psychologicznych

Dane: System statystyki w ochronie zdrowia - Sprawozdanie MZ-15

[3] System statystyki w ochronie zdrowia - Sprawozdanie MZ-15

Tabela Z3: Osoby z terenu Budry skierowanych i objętych wsparciem w poradniach leczenia uzależnień

Wyszczególnienie Liczba/rok	2021	2022	2023	2024	2025
	0	0	0	0	0

	2021	2022	2023	2024	2025
Ilość osób skierowanych na terapię indywidualną	5	7	2	6	4
Ilość osób skierowanych na leczenie stacjonarne do Wojewódzkiego Ośrodka Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia	1	2	0	1	0

Dane: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budrach

Tabela Z4: Liczba osób skierowana do dps dla osób z zaburzeniami psychicznymi (z Tabeli 1)

Wyszczególnienie Liczba/rok	**2021**		**2022**		**2023**		**2024**		**2025**	
	Ogół	W tym z ZP	**Ogół**	W tym z ZP	**Ogół**	W tym z ZP	**Ogół**	W tym z ZP	**Ogół**	W tym z ZP
	0	0	**0**	0	**0**	1	**0**	0	**0**	0
%	**0**		**0**		**0**		**0**		**0**	

Dane: dane własne ośrodka pomocy społecznej

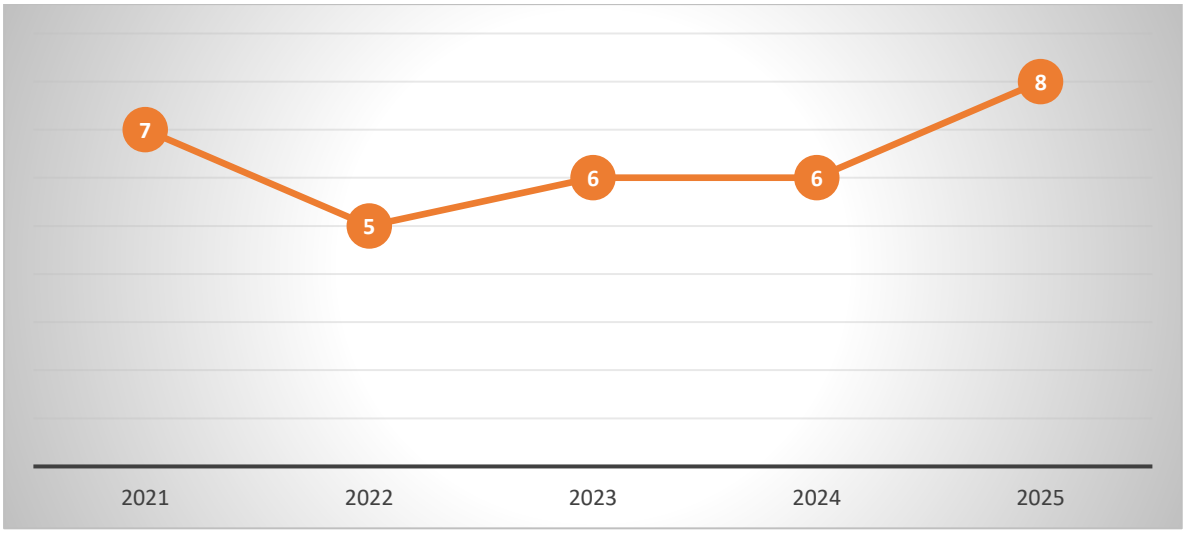
Tabela Z5 : Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2025 roku

Wyszczególnienie	Koszt
Dps Spychowo	6.855,15

Dane: opracowanie własne, dzienniki urzędowe województwa warmińsko-mazurskiego w sprawie ustalenia średnio miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej

Tabela i wykres Z6: Liczba osób korzystających z usług środowiskowych

Gmina	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Środowiskowy Dom Samopomocy w Węgorzewie	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
WTZ Olszewo Węgorzewskie	**7**	**5**	**6**	**6**	**8**

Dane: opracowanie własne ośrodka pomocy społecznej, dane z WZT Olszewo Węgorzewskie

Wnioski i rekomendacje

1. Skala ujawnionych problemów zdrowia psychicznego jest umiarkowana, jednak rzeczywiste potrzeby mogą być wyższe.

Dane statystyczne wskazują, że mieszkańcy gminy Budry korzystają z poradni zdrowia psychicznego, poradni psychologicznych oraz innych form wsparcia specjalistycznego. W latach 2021–2025 liczba osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego wynosiła od 1 do 4 rocznie, natomiast ze wsparcia poradni psychologicznych korzystało od 22 do 38 mieszkańców rocznie. Wzrost liczby osób objętych pomocą psychologiczną z 22 do 38 oznacza wzrost o 72,7%.

Niska liczba osób leczonych psychiatrycznie przy jednoczesnym rosnącym zapotrzebowaniu na wsparcie psychologiczne może oznaczać:

- nieujawnione potrzeby zdrowotne,
- bariery w dostępie do psychiatry,
- obawy przed stygmatyzacją,
- korzystanie z pomocy poza systemem statystycznym.

Rekomenduje się traktowanie danych jako minimalnego poziomu potrzeb i rozwijanie lokalnego systemu wczesnego wsparcia psychicznego.

2. Rosnące zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną wymaga zwiększenia dostępności usług blisko miejsca zamieszkania.

W latach 2021–2025 liczba mieszkańców objętych wsparciem poradni psychologicznych wzrosła z 22 do 38 osób. Dane te wskazują, że problemy emocjonalne, kryzysy rodzinne, stres, samotność, przeciążenie opieką i trudności wychowawcze stają się coraz częstszym powodem poszukiwania pomocy.

Diagnoza społeczna z 2024 r. wskazała konieczność zwiększenia dostępu do opieki psychiatrycznej, psychologicznej oraz terapeutycznej. Wskazano również potrzebę zapewnienia poradnictwa specjalistycznego dla rodzin.

Rekomenduje się:

- organizowanie dyżurów psychologa na terenie gminy/powiatu,
- konsultacji online i stacjonarnych,
- wsparcia dla rodzin i opiekunów,
- szybkiego kierowania do specjalistów.

3. Problemy zdrowia psychicznego dotyczą różnych grup wiekowych, w tym dzieci i młodzieży

Dane wskazują, że wśród osób leczonych psychiatrycznie występowały również osoby w wieku 0–18 lat. W 2021 r. była to 1 osoba, w 2022 r. – 2 osoby, w 2025 r. – 1 osoba. Oznacza to obecność problemów psychicznych również wśród dzieci i młodzieży.

Jednocześnie w innych częściach diagnozy wskazano wzrost liczby orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym związanych z autyzmem i zespołem Aspergera, co może współwystępować z dodatkowymi trudnościami emocjonalnymi i społecznymi.

Rekomenduje się:

- rozwijanie wsparcia psychologicznego w szkołach,
- programy profilaktyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży,
- warsztaty kompetencji społecznych,
- wsparcie rodziców dzieci w kryzysie.

4. Brak korzystania z poradni leczenia uzależnień może oznaczać ukryty problem

W latach 2021–2025 liczba osób z gminy korzystających z poradni leczenia uzależnień wynosiła 0. Dane te nie oznaczają braku problemu, ponieważ w innych częściach diagnozy występują informacje o uzależnieniach jako przyczynie trudności społecznych i bezdomności.

Może to świadczyć o:

- niskiej zgłaszalności,
- braku motywacji do leczenia,
- barierach transportowych,
- obawie przed ujawnieniem problemu,
- niewystarczającej informacji o dostępnych formach pomocy.

Rekomenduje się:

- rozwój lokalnych/powiatowych punktów konsultacyjnych,
- działania motywacyjne,
- kampanie informacyjne,
- współpracę z GKRPA i OPS,
- pobudzanie do uczestnictwa w terapii.

5. Wsparcie środowiskowe stanowi ważną alternatywę wobec izolacji społecznej

Z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Olszewie Węgorzewskim korzystało od 5 do 8 mieszkańców gminy rocznie, a w 2025 r. było to 8 osób. Oznacza to, że mieszkańcy korzystają z aktywizujących usług środowiskowych poza gminą.

Na liście usług wskazano również możliwość korzystania ze Środowiskowego Domu Samopomocy oraz poradnictwa specjalistycznego.

Rekomenduje się:

- wzmacnianie kierowania mieszkańców do WTZ i ŚDS,
- rozwój lokalnych grup wsparcia,
- zajęcia integracyjne i aktywizujące,
- działania przeciwdziałające samotności.

6. Wiejski charakter gminy zwiększa ryzyko izolacji psychicznej mieszkańców

Rozproszenie osadnicze, ograniczony transport publiczny, samotność seniorów, migracje młodych osób oraz ograniczony dostęp do specjalistów mogą pogłębiać kryzysy psychiczne mieszkańców. Zjawisko to szczególnie dotyczy:

- seniorów samotnych,
- opiekunów osób zależnych,
- rodzin w kryzysie,
- osób bezrobotnych,
- młodzieży.

Diagnoza z 2024 r. wskazała również potrzebę integracji społecznej mieszkańców oraz tworzenia oferty spędzania czasu wolnego.

Rekomenduje się rozwój działań społecznych i integracyjnych jako elementu profilaktyki zdrowia psychicznego.

7. Konieczna jest koordynacja międzyinstytucjonalna

Rekomenduje się utworzenie lokalnego modelu „jednego okienka”, w którym mieszkaniec otrzyma informację o dostępnych formach pomocy i szybkie pokierowanie.

Potrzeby i działania

1. Zwiększenie dostępu do pomocy psychologicznej i terapeutycznej

- minimum 2 dyżury psychologa miesięcznie na terenie gminy/powiatu,
- minimum 20 konsultacji psychologicznych rocznie,
- możliwość konsultacji online dla mieszkańców z utrudnionym dojazdem.

2. Profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci, młodzieży i rodzin

- minimum 4 programy profilaktyczne rocznie w szkołach,
- warsztaty kompetencji społecznych i radzenia sobie ze stresem,
- wsparcie rodziców dzieci w kryzysie emocjonalnym.

3. Wsparcie środowiskowe i integracyjne

- Minimum 5 mieszkańców rocznie kierowanych do WTZ, ŚDS lub podobnych form wsparcia,
- minimum 6 spotkań integracyjnych rocznie przeciwdziałających samotności,
- grupy wsparcia dla opiekunów i rodzin.

4. Przeciwdziałanie uzależnieniom i kryzysom współwystępującym

- minimum 10 konsultacji motywujących rocznie,
- kampanie informacyjne o dostępnej terapii,
- ścisła współpraca OPS, GKRPA i specjalistów.

5. Koordynacja i szybkie reagowanie

- punkt informacji o wsparciu psychicznym w OPS,
- procedura szybkiego kierowania mieszkańców do specjalistów,
- coroczny monitoring potrzeb mieszkańców w obszarze zdrowia psychicznego.

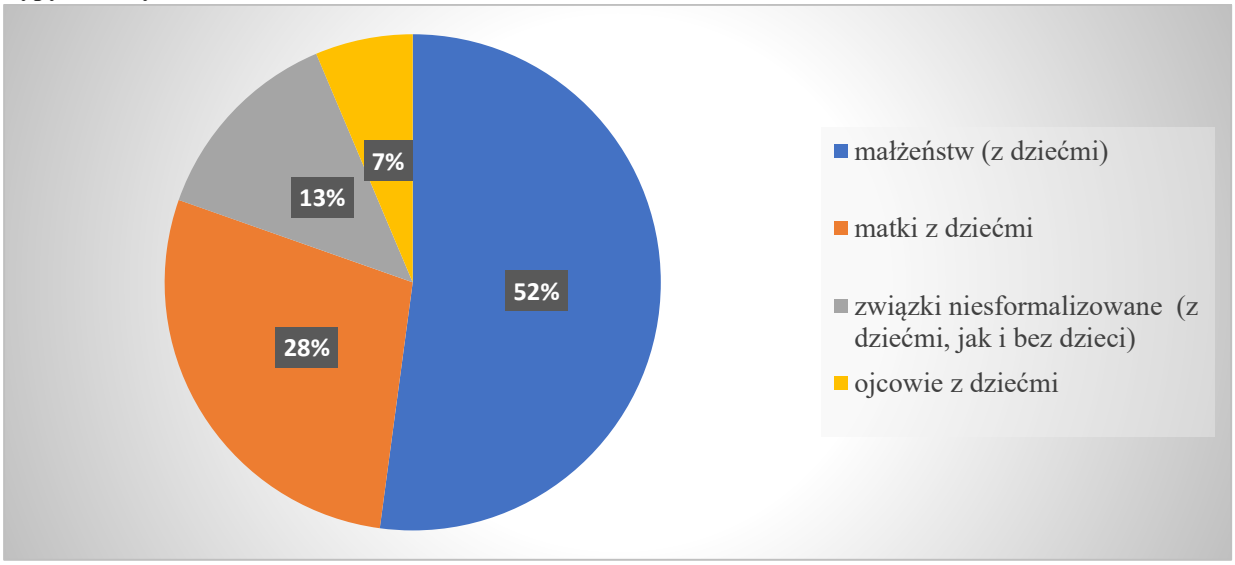
1.5.Diagnoza i potrzeby obszaru wsparcia rodzin z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnością

Tabela i wykres R1: Rodziny z dziećmi w roku 2021

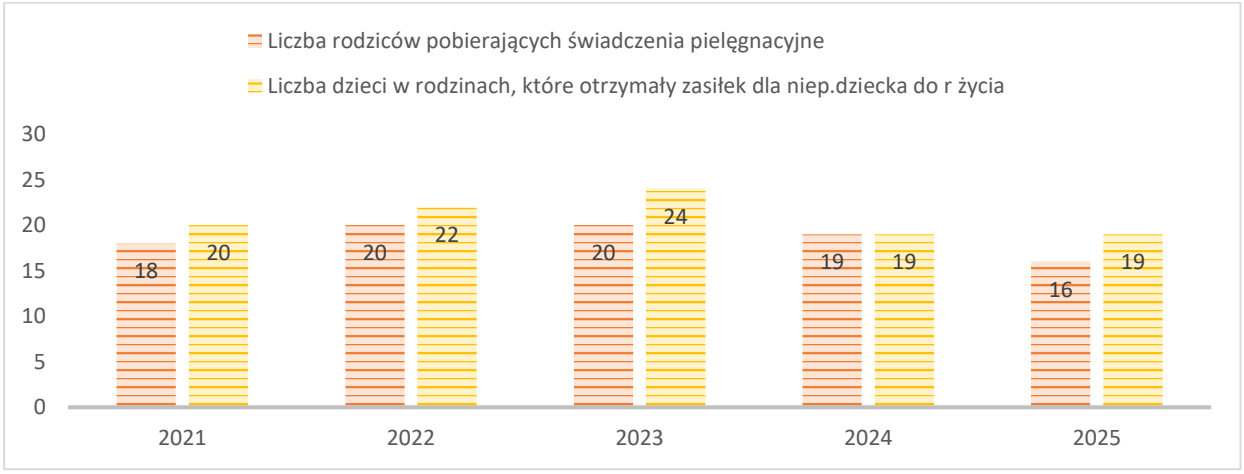
ogółem	%	rodziny z dziećmi razem	rodziny z 1 dzieckiem	rodziny z 2 dzieci	rodziny z 3 dzieci	rodziny z 4 i więcej dzieci	dzieci w rodzinie ogółem	przeciętna liczba dzieci w rodzinie
730	77,53	566	272	216	59	19	696	1,71

Dane: Urząd Statystyczny, Narodowy Spis Powszechny 2021, US BDL

Typy rodziny:

Wykres R2: Rodzice i dzieci korzystający z pomocy społecznej i świadczeń

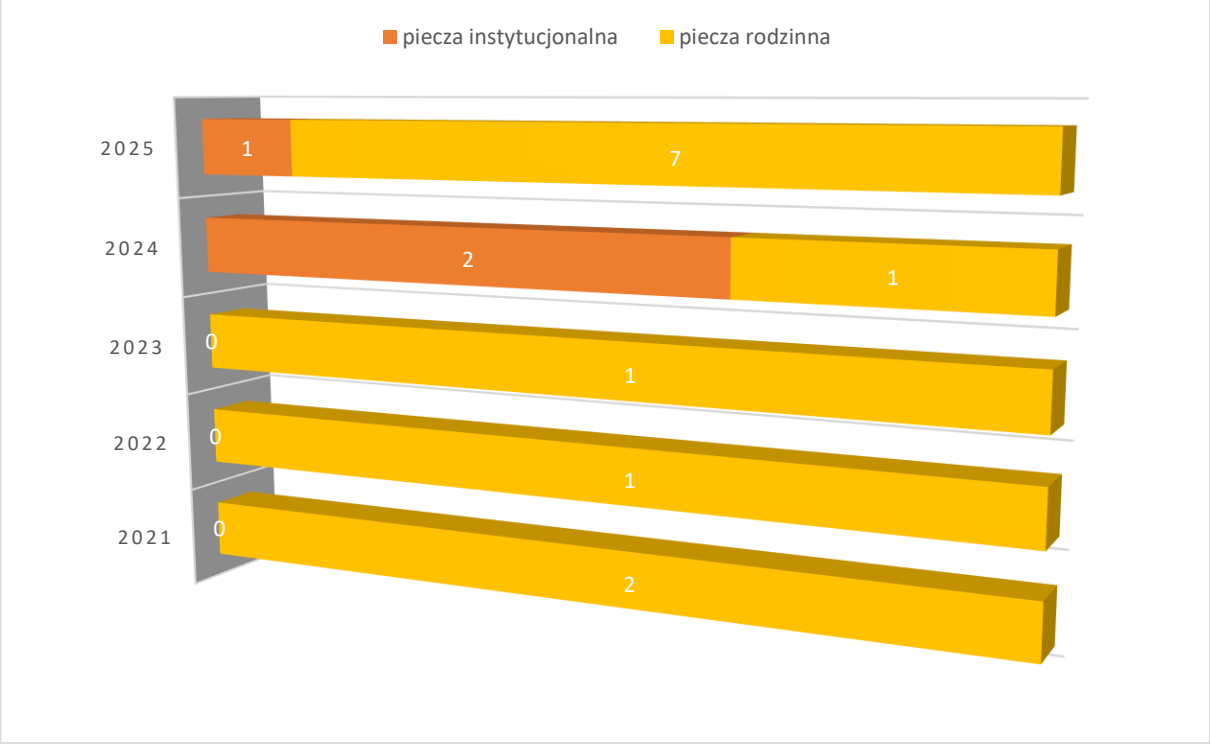
Dane: OZPS z lat 2021-2025, opracowanie ośrodka pomocy społecznej

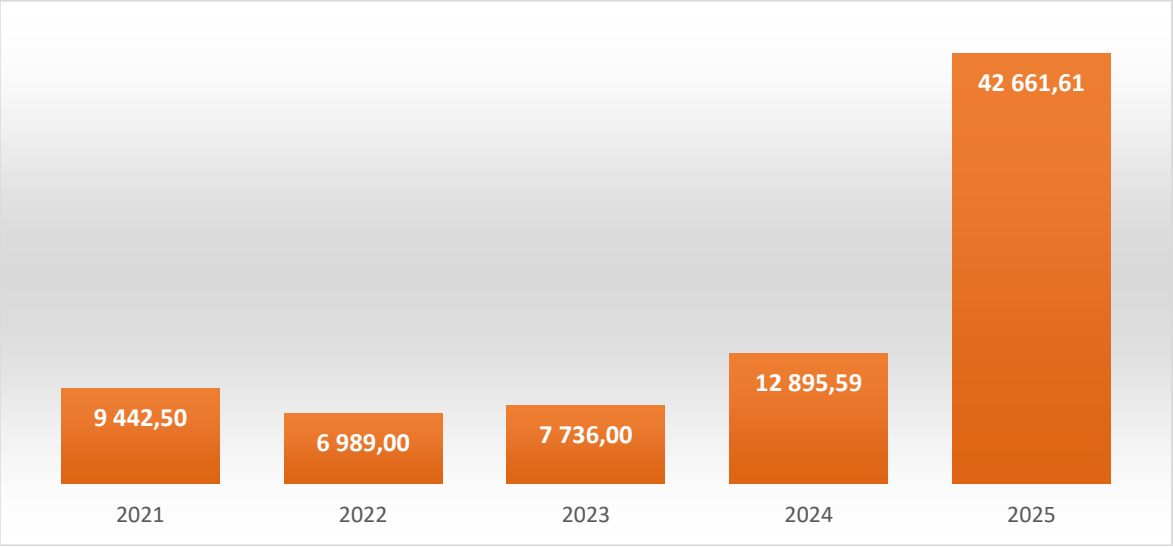
Tabela R3: Tendencja w orzekaniu dzieci (dane dotyczą powiatu)

2021		2025	
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	**w tym** orzeczenia dzieci z ASD	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	**w tym** orzeczenia dzieci z ASD
62	**17**	**97**	**33**

Dane: Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Węgorzewie

Wykres i tabela R4: Dzieci w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w pieczy- stan na 31.12 roku				
	2021	2022	2023	2024	2025
Ogółem piecza instytucjonalna	0	0	0	2	1
Ogółem piecza rodzinna	2	1	1	1	7
Razem dzieci w pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej	2	1	1	2	8
Koszty odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w złotych roczne	**9.442,50**	**6.989,00**	**7.736,00**	**12.895,59**	**42.661,61**

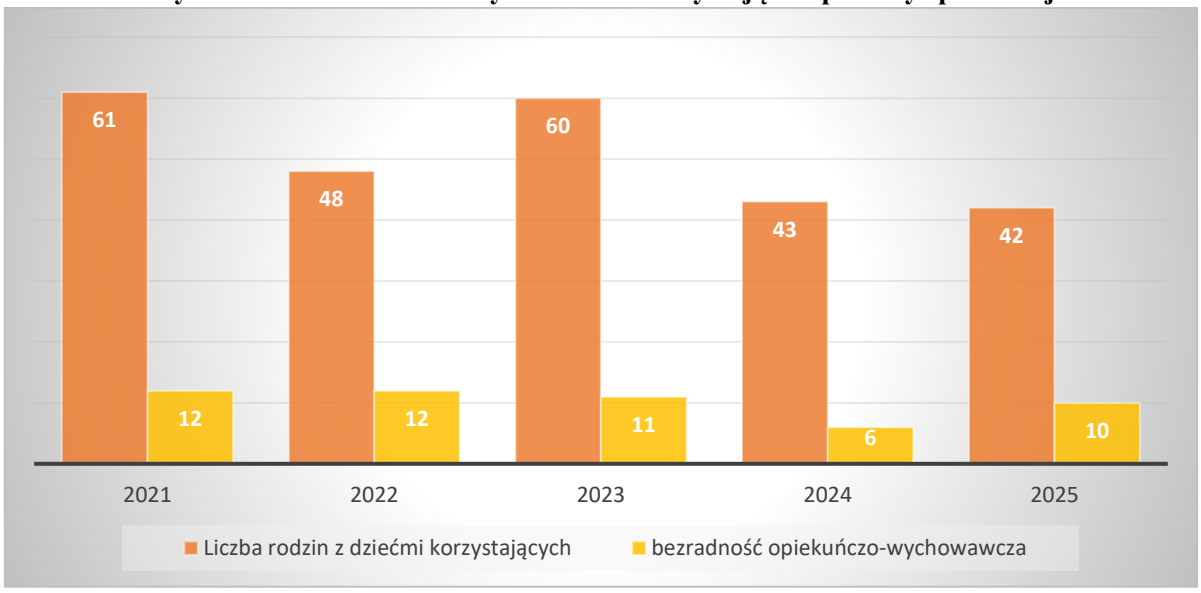
Dane: OZPS z lat 2021-2025, opracowanie ośrodka pomocy społecznej

Tabela R5: Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej z terenu gminy

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	205
liczba objętych indywidualnym programem usamodzielnienia[4]	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
osoby w mieszkaniach treningowych	0	0	0	0	0

Dane: opracowanie ośrodka pomocy społecznej

Wykres i tabela R6: Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej

[4] Art. 185 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej

4. Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Przyczyna otrzymania pomocy	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej ogółem, w tym:	**61**	**48**	**60**	**43**	**42**
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	12	12	11	6	10
Przemoc	0	0	0	0	0
Uzależnienia	0	0	0	0	0

Dane: OZPS z lat 2021-2025, MRPiPS-03

Wnioski i rekomendacje

1. Rodziny z dziećmi stanowią podstawową grupę społeczną gminy i wymagają stałego wzmacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego 2021 na terenie gminy Budry funkcjonowało 730 rodzin, z czego 566 rodzin wychowywało dzieci, co stanowiło 77,53% wszystkich rodzin. Oznacza to, że rodziny z dziećmi są najważniejszą grupą społeczną z punktu widzenia rozwoju lokalnej polityki społecznej. Najliczniejsze były rodziny z 1 dzieckiem (272) oraz z 2 dzieci (216), natomiast 78 rodzin wychowywało troje lub więcej dzieci.

Jednocześnie istotny udział stanowią rodziny niepełne – samotne matki wychowujące dzieci (160 rodzin – 21,92%) oraz samotni ojcowie (36 rodzin – 4,93%). Dane te wskazują na potrzebę elastycznego wsparcia rodzin o zróżnicowanej strukturze.

Rekomenduje się wzmacnianie polityki prorodzinnej gminy poprzez rozwój usług wspierających codzienne funkcjonowanie rodzin, profilaktykę kryzysów oraz dostępność usług dla dzieci.

2. Występują trudności opiekuńczo-wychowawcze wymagające pracy z rodziną

W latach 2021–2025 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynosiła od 6 do 12 rodzin rocznie. W 2025 r. było to 10 rodzin. Jednocześnie ogólna liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej wyniosła 42. Oznacza to, że część rodzin wymaga wsparcia kompetencyjnego, organizacyjnego i wychowawczego, a nie wyłącznie pomocy finansowej. Na terenie gminy funkcjonuje asystent rodziny, co stanowi ważny zasób systemowy.

Rekomenduje się:

- rozwój pracy socjalnej z rodziną,
- utrzymanie i wzmacnianie usług asystenta rodziny,
- warsztaty kompetencji rodzicielskich,
- poradnictwo psychologiczne i rodzinne,
- działania wczesnej interwencji.

3. Wzrasta liczba dzieci wymagających wsparcia specjalistycznego i edukacyjnego

Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wzrosła z 62 w 2021 r. do 97 w 2025 r., czyli o 56,5%. Jednocześnie liczba orzeczeń dotyczących dzieci z autyzmem i zespołem Aspergera wzrosła z 17 do 33, czyli o 94,1%. Dane te wskazują na dynamiczny wzrost potrzeb w zakresie edukacji specjalnej, terapii, wsparcia psychologicznego oraz wsparcia rodzin wychowujących dzieci ze szczególnymi potrzebami.

Ponadto w latach 2021–2025 od 19 do 24 dzieci rocznie korzystało z zasiłku dla dziecka z niepełnosprawnością.

Rekomenduje się:

- rozwój lokalnego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego,
- dostęp do terapii i rehabilitacji dzieci,
- grupy wsparcia dla rodziców,
- koordynację usług edukacyjnych, zdrowotnych i społecznych.

4. Rosną koszty pieczy zastępczej, co wskazuje na potrzebę silniejszej profilaktyki rodzinnej

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wzrosła z 2 w 2021 r. do 8 w 2025 r., czyli czterokrotnie. W 2025 r. 1 dziecko przebywało w pieczy instytucjonalnej, a 7 dzieci w pieczy rodzinnej. Jednocześnie koszty ponoszone przez gminę wzrosły z 9 442,50 zł do 42 661,61 zł, czyli o 351,8%.

Dane te wskazują, że niezbędne jest wzmacnianie rodzin biologicznych zanim dojdzie do odebrania dzieci

Rekomenduje się:

- intensyfikację pracy z rodziną zagrożoną rozpadem,
- szybkie uruchamianie asystenta rodziny,
- wsparcie psychologiczne i terapeutyczne,
- mediacje rodzinne,
- programy profilaktyczne dla rodziców.

5. Diagnoza społeczna 2024 wskazuje potrzebę szerszej oferty dla dzieci i młodzieży

W diagnozie potrzeb z 2024 r. wskazano problemy związane z nadmiernym korzystaniem z urządzeń elektronicznych, osłabieniem relacji rówieśniczych, potrzebą organizowania zajęć integracyjnych, warsztatów rozwojowych oraz bezpiecznego funkcjonowania w cyberprzestrzeni. Wskazano również potrzebę zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i rodzin.

Rekomenduje się:

- rozwój zajęć pozalekcyjnych i środowiskowych,
- programy kompetencji cyfrowych i bezpieczeństwa online,
- zajęcia sportowe, kulturalne i integracyjne,
- działania wzmacniające relacje rówieśnicze i rodzinne.

6. Gmina posiada lokalne zasoby, które należy lepiej zintegrować

Na terenie gminy funkcjonują:

- szkoły podstawowe,
- samorządowe przedszkole,
- biblioteka,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- asystent rodziny,
- poradnictwo prawne,
- zajęcia edukacyjne i świetlicowe,
- Koło Gospodyń Wiejskich,
- Ochotnicza Straż Pożarna oraz inne zasoby lokalne.

Są to ważne podstawy do tworzenia lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny.

Rekomenduje się:

- stałą współpracę szkół, OPS, kultury i zdrowia,
- wspólne programy profilaktyczne,
- lokalny punkt koordynacji usług dla rodzin,
- lepsze wykorzystanie świetlic i przestrzeni wiejskich.

7. Rodziny potrzebują wsparcia łączącego funkcje społeczne, edukacyjne i zdrowotne

Rodziny z dziećmi, szczególnie w gminach wiejskich, często potrzebują jednocześnie:

- wsparcia finansowego,
- pomocy wychowawczej,

- transportu do specjalistów,
- dostępu do terapii,
- opieki nad dziećmi,
- integracji społecznej.

Rekomenduje się budowanie zintegrowanego modelu wsparcia rodziny, zgodnego ze Strategią Rozwoju Usług Społecznych i programami regionalnymi.

Potrzeby i działania

---

1. Wzmacnianie kompetencji rodzin i profilaktyka kryzysów

- objęcie minimum 15 rodzin rocznie pracą socjalną, wsparciem środowiskowym lub działaniami wspierającymi,
- utrzymanie usług asystenta rodziny oraz możliwość zwiększenia wsparcia,
- rozwój poradnictwa psychologicznego, rodzinnego i terapeutycznego według potrzeb,
- minimum 2 warsztaty lub działania edukacyjne rocznie wzmacniające kompetencje rodzicielskie,
- rozwój opiekuńczych usług dla rodzin znajdujących się w kryzysie opiekuńczo-wychowawczym,
- wzmacnianie współpracy asystenta rodziny, szkoły, Policji, ochrony zdrowia i innych służb wspierających rodzinę.

2. Ograniczanie pieczy zastępczej i wsparcie rodzin zagrożonych rozpadem

- objęcie wszystkich rodzin zagrożonych odebraniem dzieci intensywnym wsparciem,
- rozwój działań profilaktycznych ograniczających kierowanie dzieci do pieczy zastępczej,
- rozwój wsparcia dla rodzin przeżywających kryzysy opiekuńcze, mieszkaniowe i ekonomiczne,
- poszukiwanie rozwiązań lokalowych i czasowego zabezpieczenia rodzin wymagających wsparcia,
- analiza możliwości wykorzystania istniejących budynków i zasobów gminnych na cele wsparcia rodzin i usług społecznych.

3. Wsparcie dzieci ze szczególnymi potrzebami oraz rodzin opiekuńczych

- minimum 15 dzieci rocznie objętych wsparciem specjalistycznym lub koordynacją usług,
- grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami,

- rozwój współpracy szkoła–OPS–PPP–ochrona zdrowia,
- poszukiwanie rozwiązań wspierających rodziców dzieci wymagających specjalistycznego leczenia, terapii lub edukacji poza miejscem zamieszkania,
- rozwój wsparcia informacyjnego dla rodzin dotyczącego dostępnych świadczeń, ulg i usług.

4. Transport i dostępność usług dla rodzin

- zabezpieczenie transportu dla dzieci i rodzin mających utrudniony dostęp do usług zdrowotnych, edukacyjnych i społecznych,
- rozwój lokalnych usług przewozowych dla rodzin, dzieci i osób wymagających wsparcia,
- analiza możliwości organizacji transportu społecznego przez gminę lub podmiot współpracujący,
- wspieranie rodzin z terenów o ograniczonej dostępności komunikacyjnej.

5. Bezpieczeństwo rodzin i przeciwdziałanie przemocy

- rozwój współpracy OPS, Policji, szkoły, ochrony zdrowia i zespołów interdyscyplinarnych,
- wzmacnianie działań profilaktycznych i interwencyjnych wobec przemocy domowej,
- wypracowanie rozwiązań umożliwiających czasowe odseparowanie sprawcy przemocy od rodziny,
- rozwój wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla osób doświadczających przemocy,
- zwiększanie skuteczności działań pomocowych wobec rodzin w kryzysie.

6. Warunki bytowe i wsparcie środowiskowe rodzin

- wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej i energetycznej,
- rozwój działań pomocowych wobec rodzin mających problemy z ogrzewaniem mieszkań i utrzymaniem warunków bytowych,
- współpraca instytucji lokalnych w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu rodzin,
- poszukiwanie środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury i usług wspierających rodziny.

7. Integracja i koordynacja usług społecznych

- lokalny punkt informacji o usługach dla rodzin,
- coroczna diagnoza potrzeb dzieci i rodzin,
- rozwój współpracy OPS, szkół, Policji, ochrony zdrowia, organizacji społecznych i instytucji kultury,

- wzmacnianie lokalnego systemu wsparcia rodziny zgodnie z kierunkami deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej gminy Budry oraz analiza danych instytucjonalnych i wniosków wypracowanych przez zespół ds. deinstytucjonalizacji wskazują, że wszystkie pięć obszarów objętych Planem wymaga dalszego rozwijania usług środowiskowych, wzmacniania współpracy międzyinstytucjonalnej oraz zwiększania dostępności wsparcia realizowanego blisko miejsca zamieszkania mieszkańców.

Szczególnie widoczne są procesy starzenia się społeczności lokalnej, wzrost potrzeb opiekuńczych i zdrowotnych, rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia wychowawczego i specjalistycznego oraz potrzeba poprawy dostępności usług dla osób z niepełnosprawnościami i osób w kryzysie psychicznym. Jednocześnie diagnoza wskazuje, że w obszarze bezdomności najważniejsze pozostaje utrzymanie istniejących mechanizmów wsparcia i działań profilaktycznych, bez konieczności tworzenia nowych rozwiązań systemowych.

Analiza potrzeb, możliwości organizacyjnych gminy oraz potencjału lokalnych partnerstw pozwoliła wyodrębnić dwa kluczowe kierunki działań deinstytucjonalizacyjnych na lata 2026–2029. Za priorytetowe uznano:

- rozwój usług środowiskowych dla seniorów, osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz osób z niepełnosprawnościami,
- rozwój wsparcia rodzin z dziećmi, w tym rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami oraz działań związanych ze zdrowiem psychicznym mieszkańców.

W związku z powyższym część operacyjna Planu została skoncentrowana na dwóch głównych obszarach działań.

Poniższe tabele przedstawiają planowane działania, podmioty odpowiedzialne, możliwe źródła finansowania oraz wskaźniki realizacji zaplanowane dla obu priorytetowych obszarów.

II. CZĘŚĆ OPERACYJNA

2.1 DEINSTYTUCJONALIZACJA WSPARCIA OSÓB O OGRANICZONEJ SPRAWNOŚCI, SENIORÓW, OSÓB Z NIEUPEŁNOPRAWNIANIAMI

Cele:

- zwiększenie dostępności usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym,
- rozwój usług opiekuńczych, asystenckich i wspierających opiekunów faktycznych,
- poprawa dostępności transportu i usług dla osób o ograniczonej mobilności,
- rozwój mieszkalnictwa wspomaganego i usług wspierających samodzielność mieszkańców,
- zwiększenie współpracy pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi i instytucjami pomocy społecznej.

Lp.	Działanie / usługa	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźnik / rezultat
1.	Przygotowanie i wdrożenie usługi transportu społecznego typu door-to-door dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w tym organizacja przewozów do lekarzy, placówek rehabilitacyjnych, urzędów i instytucji wsparcia.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, Urząd Gminy Budry, Warsztat Terapii Zajęciowej, organizacje pozarządowe	2026–2029	Budżet Gminy Budry, PFRON, Europejski Fundusz Społeczny Plus	minimum 10 przewozów rocznie
2.	Wypracowanie i wdrożenie zasad wykorzystania samochodu do realizacji usług transportowych wraz z zabezpieczeniem kierowcy i możliwością współpracy z osobą fizyczną lub firmą świadczącą usługi przewozowe.	Urząd Gminy Budry, Warsztat Terapii Zajęciowej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach	2026–2027	W ramach obowiązków	wdrożenie lokalnego modelu transportu społecznego
3.	Utworzenie i rozwijanie lokalnej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego funkcjonowanie osób niesamodzielnych a także nawiązanie współpracy z Centrum Usług Społecznych w Węgorzewie w tym zakresie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, organizacje pozarządowe	2026–2029	Europejski Fundusz Społeczny Plus, PFRON, środki grantowe	Minimum 20 wypożyczeń rocznie

Lp.	Działanie / usługa	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźnik / rezultat
4.	Przygotowanie i rozwijanie współpracy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego, w tym współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz analiza możliwości adaptacji budynków gminnych lub poszkolnych na cele usług społecznych.	Urząd Gminy Budry, Organizacje pozarządowe Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach	2026–2029	Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur, środki rządowe, Budżet Gminy Budry	opracowanie koncepcji i przygotowanie minimum 1 rozwiązania mieszkaniowego
5.	Rozwijanie wsparcia dla osób oczekujących na miejsce w Zakładzie Opiekuńczo-Leczniczym poprzez zwiększenie dostępności usług środowiskowych, opiekuńczych i asystenckich.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, placówki ochrony zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie	2026–2029	Budżet Gminy Budry, Europejski Fundusz Społeczny Plus	objęcie wsparciem minimum 5 osób rocznie
6.	Wdrażanie programu Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością poprzez coroczne składanie wniosków do programów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie, Organizacje pozarządowe	2026–2029	Fundusz Solidarnościowy, budżet państwa	minimum 4–5 rodzin objętych wsparciem rocznie

2.2 DEINSTYTUCJONALIZACJA WSPARCIA RODZIN Z DZIEĆMI, W TYM Z DZIEĆMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ORAZ W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cele:

- wzmacnianie systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- rozwój usług środowiskowych i specjalistycznych dla dzieci i rodzin,
- poprawa dostępności wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i interwencyjnego,
- przeciwdziałanie przemocy domowej i wykluczeniu społecznemu rodzin,
- rozwój współpracy instytucji działających na rzecz dzieci i rodzin.

Lp.	Działanie / usługa	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźnik / rezultat
1.	Rozszerzenie wsparcia rodzin poprzez zwiększenie dostępności usług asystenta rodziny, usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi oraz poradnictwa psychologicznego i terapeutycznego. W ramach działania planuje się zwiększenie liczby godzin pracy asystenta rodziny oraz rozwój wsparcia środowiskowego dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, szkoły, placówki ochrony zdrowia	2026–2029	Program Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027 (EFS+), budżet Gminy Budry, Program „Asystent rodziny" Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Minimum 10 rodzin objętych wsparciem rocznie
2.	Przygotowanie i wdrożenie lokalnych rozwiązań wspierających rodziny dzieci wymagających leczenia, terapii lub edukacji poza miejscem zamieszkania, w tym analiza możliwości wykorzystania miejsc internatowych lub mieszkań czasowego pobytu dla rodziców i opiekunów.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, placówki edukacyjne, poradnie specjalistyczne,	2026–2028	Program Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027, Program kompleksowego wsparcia rodzin „Za życiem", budżet państwa	opracowanie minimum 1 rozwiązania wspierającego rodziny

Lp.	Działanie / usługa	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźnik / rezultat
		Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie			
3.	Organizowanie i rozwijanie wsparcia transportowego dla dzieci i rodzin mających utrudniony dostęp do placówek zdrowotnych, terapeutycznych, edukacyjnych i społecznych, w tym przygotowanie lokalnych rozwiązań przewozowych realizowanych przez gminę lub podmiot współpracujący.	Urząd Gminy Budry, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, organizacje pozarządowe	2026–2029	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – program „Program wyrównywania różnic między regionami III”, Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027	minimum 10 rodzin objętych wsparciem transportowym rocznie
4.	Wypracowanie i wdrożenie rozwiązań umożliwiających czasowe odseparowanie sprawców przemocy od rodzin, w tym rozwijanie współpracy z ośrodkami wsparcia oraz procedur szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie	2026–2028	Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, budżet państwa	opracowanie i wdrożenie lokalnych procedur wsparcia
5.	Rozwijanie wsparcia środowiskowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, w tym rodzin mających problemy z ogrzewaniem mieszkań oraz utrzymaniem odpowiednich warunków mieszkaniowych. Działanie obejmuje	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, Urząd Gminy Budry	2026–2029	Programy osłonowe Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Budżet Gminy Budry	minimum 10 rodzin objętych wsparciem rocznie

Lp.	Działanie / usługa	Podmiot odpowiedzialny i partnerzy	Termin realizacji	Źródła finansowania	Wskaźnik / rezultat
	pracę socjalną, wsparcie osłonowe oraz kierowanie do programów pomocowych.				
6.	Organizowanie działań wspierających zdrowie psychiczne dzieci, młodzieży i rodzin, w tym konsultacji psychologicznych, spotkań edukacyjnych, warsztatów profilaktycznych oraz rozwijanie współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i placówkami ochrony zdrowia psychicznego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki ochrony zdrowia	2026–2029	Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027, budżet państwa	minimum 20 osób objętych wsparciem specjalistycznym rocznie
7.	Rozwijanie współpracy instytucji pracujących z rodzinami poprzez organizowanie cyklicznych spotkań roboczych, wspólne planowanie wsparcia oraz koordynację działań na rzecz dzieci i rodzin przeżywających kryzysy społeczne lub psychiczne.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach, szkoły, Policja, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe	2026–2029	Budżet Gminy Budry, Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027	minimum 4 spotkania międzyinstytucjonalne rocznie

Finansowanie usług

Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Budry n a lata 2026-2029 wyznacza działania, których osiągnięcie jest uwarunkowane wieloma czynnikami, w tym również finansowymi. Przedsięwzięcia mają szeroki charakter, dlatego istotny jest montaż finansowy, gwarantujący, że zaplanowane cele zostaną osiągnięte.

Wśród źródeł przewidzianych w Planie wskazano możliwości finansowania z budżetu państwa[5], m.in.:

1) Program kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem" (uchwała nr 160 RM z 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem" (M.P. poz. 1250);
2) Funduszu Solidarnościowego (ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787): „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej", „Opieka wytchnieniowa", „Centra opiekuńczo-mieszkalne";
3) Funduszu Dopłat (ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz.U. 2020 poz. 508 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223);
4) Programu Wieloletniego „Senior+" na lata 2021-2025 (Uchwała nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+" na lata 2021 - 2025 (M.P. 2021 poz. 10));
5) Resortowego Programu „Opieka 75+";
6) Programu resortowego „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym";
7) Korpusu Wsparcia Seniorów 2021-2025 (usługi sąsiedzkie i e-usługi);
8) Krajowego Planu Odbudowy;
9) Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
10) Programów pilotażowych MZ;
11) Funduszu Medycznego MZ;
12) Programów celowych uruchamianych na potrzeby Strategii Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do 2030 roku; Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.

oraz innych programów poszczególnych resortów.

Ponadto w realizacji zadań państwa wobec obywateli pozostają w d**yspozycji środki funduszy celowych oraz instytucji, tj.:**

[5] W oparciu o przepisy prawa, które regulują sposób ponoszenia kosztów realizacji zadań z zakresu administracji rządowej. Rozwój usług społecznych będzie finansowany również w ramach środków na realizację społecznych programów rządowych.

1. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych; Program Samodzielność, Aktywność, Mobilność; Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe i inne celowe;
2. Narodowego Funduszu Zdrowia, programy zdrowotne zgodnie z art. 48 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej;
3. Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie;
4. Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie.

Zmiany systemowe w realizacji usług społecznych będą również finansowane **ze środków Unii Europejskiej** przewidzianych okresem programowania na lata 2021–2027. Środki Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+) na lata 2021-2027 będą przeznaczane na realizację działań w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych poprzez stymulowanie i finansowanie działań rozwojowych, na usługi gminy, powiatu, rozwój mieszkalnictwa.

Zmiana sposobu realizacji usług społecznych odbywa się na poziomie społeczności lokalnych, jest powiązana z **realizacją zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego i ich budżetu.**

Realizacja usług społecznych generuje koszty, których pokrycie wymaga zaangażowania państwa i samorządów. **Jednak konieczna jest również partycypacja w kosztach realizacji usług osób, na rzecz których te usługi są świadczone.**

2.3 Zasady monitorowania

Monitorowanie wdrażania **Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych** odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale przedstawicieli podmiotów publicznych podmiotów społecznych, leczniczych oraz organizacji pozarządowych, zaangażowanych we wskazanych w dokumencie obszarach.

Systematycznie prowadzona będzie wymiana informacji dotycząca ogłaszanych konkursów, grantów, premii społecznych czy innych możliwości finansowania usług w Planie.

Proces monitorowania będzie polegał na analizie stanu realizacji zaplanowanych działań i wskaźników w ramach poszczególnych obszarów deinstytucjonalizacji w Planu, dla każdego z obszarów.
Gmina Budry i GOPS w Budrach raz w roku, od 2027 roku (za rok 2026), zbierać będą informacje o realizowanych usługach od podmiotów.

Sposobem monitorowania usług w będzie systematycznie prowadzona Lista Usług Społecznych aktualizowana co najmniej raz w roku. Po jej aktualizacji zostanie upowszechniona na stronach www oraz służyć będzie koordynatorom usług społecznych w GOPS.

Powstały dokument Listy Usług zostanie zaprezentowany w każdym roku kalendarzowym (od 2027) przez zespół GOPS w Budrach wraz ze sprawozdaniem rocznym na sesji Rady Gminy.

Jednocześnie działania monitorujące wskaźniki będą korelowane ze wskaźnikami na poziomie regionalnym, we współpracy z samorządem województwa (ROPS w Olsztynie)[6].

6

USŁUGI SPOŁECZNE

ZAKRES USŁUGI Art. 2.1 ustawy O cus	Usługa	Usługodawca	Odbiorcy	Kontakt telefon
1.Polityka prorodzinna	**Karta Dużej Rodziny**	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach Ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Rodziny z minimum 3 dzieci	87 427 80 19
2.Wspieranie rodziny 4. Pomoc społeczna	**Praca socjalna**		Dorośli, Seniorzy, Rodziny z dziećmi	87 427 80 19
2.Wspieranie rodziny 4. Pomoc społeczna	**Pomoc rzeczowa, pomoc materialna,**		Mieszkańcy gminy Budry	87 427 80 19
2.Wspieranie rodziny	**Asystent rodziny**		Rodziny z dziećmi przeżywające trudności	87 427 80 19
2. Wspieranie rodziny 4. Pomoc społeczna	**Pomoc żywnościowa**		Dorośli, Seniorzy, Rodziny z dziećmi	87 427 80 19
2. Wspieranie rodziny 4. Pomoc społeczna	**Poradnictwo prawne, obywatelskie**	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry)	Dorośli, Seniorzy	87 427 06 40
2.Wspieranie rodziny	**Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy, wykroczeń, przestępczości, cyberprzestępczości**	Komenda Powiatowa Policji ul Jana Pawła II 39 11-600 Węgorzewo	Rodziny, dorośli, seniorzy	47 735 64 00
2.Wspieranie rodziny 4. Pomoc społeczna	**Poradnictwo, osobom z problemem przemocy w rodzinie**	Zespół Interdyscyplinarny w Budrach ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Osoby i rodziny doznające przemocy lub zagrożone przemocą	87 427 80 19

4. Pomoc społeczna 6.Wspierania osób niepełnosprawnych	**Asystent osobisty osób z niepełnosprawnością**	Powiat: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. J. Bema 16 A 11-600 Węgorzewo	Dorosłe osoby i dzieci powyżej 2 roku życia z niepełnosprawnością	87 427 06 40
4, Pomoc społeczna 6. Wspierania osób niepełnosprawnych	**Opieka wytchnieniowa w miejscu zamieszkania**	Powiat: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. J. Bema 16 A 11-600 Węgorzewo	Dorosłe osoby i dzieci powyżej 2 roku życia z niepełnosprawnością	87 427 06 40
4. Pomoc społeczna 6.Wspierania osób niepełnosprawnych	**Usługi opiekuńcze**	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Dorosłe osoby/osoby z niepełnoprawnością	87 427 80 19
5. Promocja i ochrona zdrowia	**Konsultacje w zakresie: uzależnień i przemocy**	Gminna Komisja Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Budrach ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Osoby uzależnione, ich rodziny	87 427 80 03
5. Promocja i ochrona zdrowia	**Konsultacje i diagnozy lekarza rodzinnego, realizacja programów profilaktycznych lub zdrowotnych**	Poradnia lekarza rodzinnego w Budrach Ul. Aleja Wojska Polskiego 25 11-606 Budry	Osoby potrzebujące konsultacji	87 427 80 04
5. Promocja i ochrona zdrowia	**opieka pielęgniarska**	Indywidualna Praktyka Pielęgniarska Budry	Osoby potrzebujące konsultacji	87 427 80 04
5. Promocja i ochrona zdrowia	**opieka położnej**	Opieka położna środowiskowa	Osoby potrzebujące konsultacji	87 427 80 04
7. Edukacja publiczna	**Zajęcia edukacyjne Opieka świetlicowa Usługi :Logopedy Pedagoga/ pedagoga specjalnego Psychologa**	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Więckach	Dzieci i ich rodzice	87 427 80 24
		Szkoła Podstawowa w Sobiechach		87 437 70 16
		Samorządowe Przedszkole w Budrach		87 427 80 24

7. Edukacja publiczna	**Dzienna opieka, przedszkolna nad dziećmi od 2,5 do 6 roku życia**	Samorządowe Przedszkole w Budrach przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Więckach	Placówka dla dzieci 2,5-6 lat	Sekretariat 87 427 80 24
9. Kultura	**Wypożyczanie książek**	Biblioteka w Budrach Biblioteki działające w szkołach: W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Więckach, w Szkole Podstawowej w Sobiechach	Dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy	Wg indywidualnych kontaktów
9. Kultura	**Zajęcia tematyczne**	Biblioteka w Budrach Gminny Ośrodek Kultury w Budrach	Dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy	Kontakt osobisty w bibliotece
9. Kultura	**Zajęcia rozwijające zainteresowania**	Ośrodek Kultury w Budrach Ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy	87 427 80 48
		Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji w Gminie Budry	Dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy	Sekretariat Szkoły Podstawowej w Sobiechach: 87 737 70 16
4. pomoc społeczna 9. Kultura 11. pobudzanie aktywności obywatelskiej	**Organizacja czasu wolnego dla seniorów, kontakty międzypokoleniowe**	Gminny Ośrodek Kultury w Budrach Ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Seniorzy	87 427 80 48
	Organizacja czasu wolnego dla seniorów zajęcia aktywizujące i integracyjne, rozwój pasji i zainteresowań, warsztaty tematyczne, kontakty międzypokoleniowe	Klub Senior + w Budrach Ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Seniorzy	87 427 80 19
9.Kultura	**Udostępnianie pomieszczeń**	Świetlice wiejskie	Społeczność wsi	Wg indywidualnych kontaktów
9.Kultura	**Spotkania społeczności**	KGW Piłaki Małe KGW Popioły KGW Budry KGW Ołownik KGW Budzewo	Społeczność wsi	Wg indywidualnych kontaktów

		Młyn Kulturalny w Budrach działający przy GOK w Budrach	Spotkania mieszkańców	Wg indywidualnych potrzeb
		Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji w Gminie Budry	Spotkania mieszkańców	Wg indywidualnych potrzeb
11. Pobudzanie aktywności obywatelskiej	**Organizacja czasu wolnego dla dorosłych wg zapotrzebowania i warsztatów**	KGW Piłaki Małe KGW Popioły KGW Budry KGW Ołownik KGW Budzewo	Dzieci, młodzież, osoby dorosłe	Wg indywidualnych kontaktów
4. Pomoc społeczna 6.Wspierania osób niepełnosprawnych	**Opieka wytchnieniowa całodobowa**	Powiat: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. J. Bema 16 A 11-600 Węgorzewo	Dorosłe osoby z niepełnosprawnością	87 427 06 40
12. Mieszkalnictwo	**Czasowy pobyt całodobowy**	**Mieszkania wspomagane** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach Ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Dorośli i seniorzy z niepełnosprawnością	87 427 80 19
2. wspieranie rodziny	**Konsultacje prawne, psychologiczne w tym osobom z problemem przemocy domowej**	Powiat: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. J. Bema 16 A 11-600 Węgorzewo	Dorośli, dzieci, młodzież	87 427 06 40
4. pomoc społeczna 5. promocja zdrowia	**Konsultacje osobom z problemem uzależnień, przemocy domowej, osobom współuzależnionym, członkom rodziny**	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Budrach	Dorośli	Urząd Gminy w Budrach 87 427 80 03
4. pomoc społeczna 6. wspieranie osób niepełnosprawnych 14. reintegracja zawodowa i społeczna	**Rehabilitacja społeczna i zawodowa, organizacja czasu wolnego zajęcia rozwojowe i terapeutyczne**	Warsztat Terapii Zajęciowej działający przy Stowarzyszeniu osób Niepełnosprawnych "EMPATIA" w Olszewie Węgorzewskim	Dorośli z orzeczoną niepełnosprawnością	87 437 72 79

4. pomoc społeczna 6. wspieranie osób niepełnosprawnych 14. reintegracja zawodowa i społeczna	**Rehabilitacja społeczna organizacja czasu wolnego wsparcie żywnościowe osobom z niepełnosprawnością intelektualną oraz z zaburzeniami psychicznymi**	Powiat: Środowiskowy Dom Samopomocy działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie ul. J. Bema 16 A 11-600 Węgorzewo	osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz z zaburzeniami psychicznymi	87 427 06 40
8. przeciwdziałanie bezrobociu	**Pośrednictwo pracy poradnictwo zawodowe szkolenia staże zawodowe prace społeczno użyteczne roboty publiczne i interwencyjne**	Powiatowy Urząd Pracy ul. J. Bema 16A 11-600 Węgorzewo	Dorośli w wieku produkcyjnym	87 429 69 00
6. wspieranie osób niepełnosprawnych 7. edukacja publiczna	**Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, sprzężoną oraz autyzmem**	Powiat: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy ul. Zamkowa 34 11-600 Węgorzewo	Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną, sprężoną oraz autyzmem	87 427 00 30
9. Kultura 11. pobudzanie aktywności obywatelskiej	**Udostępnianie pomieszczeń, sali widowiskowej – spotkania społeczności lokalnej zajęcia artystyczne warsztaty dla różnych grup wiekowych**	Gminny Ośrodek Kultury w Budrach Ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Społeczność lokalna	87 427 80 48
11. pobudzanie aktywności obywatelskiej	**Edukacja w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców**	Ochotnicza Straż Pożarna w Ołowniku	Mieszkańcy gminy Budry	Kontakt: Urząd Gminy Budry 87 427 80 03
		Ochotnicza Straż Pożarna w Budrach		Kontakt: Urząd Gminy Budry 87 427 80 03
11. pobudzanie aktywności obywatelskiej	**Informacje o noclegach, punktach gastronomicznych, imprezach kulturalnych, sportowych, informacje dotyczące możliwości wypoczynku i spędzania czasu wolnego na terenie gminy Budry czy też powiatu węgorzewskiego**	Punkt Informacji Turystycznej w Budrach działający przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Budrach	Dla wszystkich zainteresowanych	Kontakt osobisty lub telefoniczny pod nr : 87 427 80 48
		Ludowy Ośrodek Wiedzy i Edukacji w Gminie Budry		
4. pomoc społeczna 5. promocja i ochrona zdrowia 6. wspieranie osób niepełnosprawnych	**Zakupienie i wyposażenie osób w „koperty życia”**	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Osoby przewlekle chore, starsze, samotne, niepełnosprawne	87 427 80 19

1. polityka prorodzinna	**Organizacja wypoczynku letniego**	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budrach ul. Aleja Wojska Polskiego 18 11-606 Budry	Dzieci i młodzież do 18 -roku życia	87 427 80 19
1. polityka prorodzinna	**Warsztaty udoskonalające umiejętności wychowawcze**	Powiat: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ul. J. Bema 16 A 11-600 Węgorzewo	Rodziny przeżywające trudności wychowawcze	87 427 25 03